MIDWEST
INTER-LIBRARY
CENTER
CHICAGO

DRAUGAS
Saturday, Nov. 12,
1955

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
Šeštadienis, lapkr. 12,
1955

Latvių menas tremtyje

Turi savo muzėjų Bostone

K. STALSANS, Newark, N. J.

Kas lietuviams Vasario 16 d., tas mūsų kaimininei latvių tautai yra Lapkričio 18 d. — nepriklausomybės paskelbimo diena. Artėjant mūsų brolliškos tautos šventei, giliai atjausdami Latvijos kančias okupacijoje, nuoširdžiai suprasdami latvių tremties žmonių nelengas sąlygas išsiblaškius po visą pasaulį, čia dedame vieno latvio kultūrininko, mūsų dienraščio skaitytojo, straipsnį, kuriuo bus pradedama straipsnių serija apie latvių kultūrinį gyvenimą tremtyje. **Red.**

Tarp latvių kultūrininkų, pasitraukusių į tremtį, turime ir visą eilę gabių menininkų, dailininkų. Pvz. Plačiai yra žinomas prof. **Ludolfs Liberts**, kurs, kaip ir daugelis kitų dailininkų, gimusių praeito šimtmečio gale, jau ėmė su savo kūriniais rodytis atsikūrusios nepriklausomos Latvijos pirmomis laisvo gyvenimo dienomis. Jis linkęs į dekoratyvinį meną, čia greitu laiku pagarsėjo, todėl buvo pakviestas į valstybinę operą Rygoje. Jo meniškos ir efektingos dekoracijos žiūrovų neužmirštamos. Populiarus jis yra tapęs miestų peisažais, tipiškomis gatvėmis ir namais, aikštėmis, uostais .

Dabartiniu metu gyvena New Yorke, kur šių metų balandžio mėn. ruošė savo kūrinių parodą; ten buvo apie 40 jo eksponatų. Praeitais metais prezidentui Eisenhoweriui buvo padovanotas jo paveikslas "Rygos bokštai". Paveikslas laikomas prezidento raštinėje, primena pavergtas Pabaltijo valstybes.

Prof. A. Annus gyvena taipgi New Yorke. Jo gamtos vaizdai pasiekia turtingo pilnumo. Dažnai jis linksta į religines temas. Neseniai arkivyskupo pavaduotojas J. Kullitis gavo nuo jo dovaną-piešinį "Kristus Emause". Latvijoje daugelis bažnyčių turėjo prof. Annuso paveikslų altoriuose.

New Yorke gyvena dailininkas **Fridrichs Milts.** Jis piešia didžiojo New Yorko vaizdus, tyliąją gamtą, portretus ir t.t. Šių metų balandžio pabaigoje ir gegužės pradžioje buvo suruošta Fr. Milto piešinių paroda, kurioje jis pasirodė su 60 paveikslais.

New Yorke ir apylinkėse gyvena latvių plačiai pažįstami dailininkai prof. Dzenis, prof. S. Vidbergs, prof. Kuga, Janis Cielava, Elza Druja ir kiti.

Janis Muncis gyveno Holywoode savo įgytuose namuose. Jis yra ištisos latvių dekoratyvinio meno generacijos reprezentantas. J. Muncis jau 1920 — 1926 metais Los Angeles mieste ruošė sceną Tolstojaus, Šekspyro ir Meterninko veikalams. Sugrįžęs į tėviškę dekoravo pastatymus iš senųjų latvių gyvenimo, suruošęs įvairiose vietose gamtoje. Tremtyje dirbo su entuziazmu ir viltimi sugrįžti į numylėtą tėvynę, bet širdies smūgio paliestas mirė 67 metų amžiaus Holywoode šių metų vasario 7 dieną.

Niklavs Struke yra taip pat senesniojo amžiaus dailininkas. Gyvena Švedijoje. Jo kūriniai įvairių temų. Neseniai studijų tikslais išvyko į Romą, kur pasiliks ilgokam laikui. Ten suradę senus italų draugus — menininkus, bet visus su baltais plaukais, nes praėjo 30 metų nuo paskutinio pasimatymo.

Vokietijoje gyvena ir dar veikia senosios kartos dailininkas-peisažistas **Janis Jaunsudrabiņš,** kuris kartu yra visoje tautoje plačiai pažįstamas rašytojas, klasikas. Jo veikalai, kaip dailios literatūros pavyzdžiai, buvo privalomi visų amžių mokykliniam jaunimui.

Dailininkas **Eduards Dzenis** ir skulptorius **Augusts Kopmanis** yra apsigyvenę Kanadoje, kur jie Montrealyje š. m. pradžioje dalyvavo meno parodoje.

Švedijoje į save dėmesį yra atkreipusi **Maria Induse-Muceniece.** Latvijoje ji pirmiau buvo žinoma kaip ekspresyvi portretistė. Tremtyje ji yra linkusi prie grafikos, kur pasiekė labai gerų rezultatų. Jos monumentalinės linijos atsitraukia nuo viso, kas smulkmeniška. Praeitų metų rudenį ji dalyvavo Paryžiuje parodoje, kur žinomas prancūzų grafikas Ed. Georgs, labai santūrus ir užsidaręs, pamatęs jos kūrinį "Valčių stumėjai", sušuko: "Mon Dieu, quelle piece!" (Dieve mano, kas per kūrinys!).

Raimonds Staprans, gyvenąs Salemo, Oregono valstybėje, yra dar jaunas dailininkas. Meno studijas pradėjo Vokietijoje, Eslingene, prie prof. Kugos ir tęsė Washingtono valstybės universitete Seattle, Wash., žinomų meisterių — Melkarto, Lebreno, Archipenko — vadovybėje. Studijas baigė 1952 m. ir po to pasirodė keliose parodose. Paskutinė jo paroda buvo Portlande; tęsėsi visą rugpjūčio mėnesį. Didesniųjų San Francisco amerikiečių meno kritikai atsiliepia apie jo meną labai palankiai: jie randa, kad jis turėjęs gerą mokyklą, laikosi pripažintų meno tradicijų. Savo peisažuose, portretuose ir kituose piešiniuose jis jau pasidaręs spalvų meisteriu, nors turi vos 30 metų. Kritikai sako, jeigu tobulinsis ir turės ištvermės ,gali pasidaryti garsiu menininku.

Bostone šių metų kovo mėn. buvo atidarytas latvių muzėjus senosios kartos imigranto, patrioto ir visuomenininko Jokubo Siebergo vardu, kurio biustą padarė skulptorius **Rikards Maurs.** Muzėjuje tarp kitų piešinių yra patalpinti dailininko **Jono Lejinio** visų buvusių Latvijos prezidentų — Jono Čakstes, Gustavo Zemgalio, Alberto Kviešio ir Karolio Ulmanio portretai.

Jaunosios kartos dailininkai įvairiose vietose yra susibūrę į savo organizacijas. Šių metų vasario mėn. buvo Filadelfijoje jų kūrinių paroda, kurioje dalyvavo Laimonis Eglitis, Guna Šmitchena, Aida Berzina, Svens Lūkins, Janis Freijs ir Tamara Jaunzeme. Paroda buvo gausiai lankoma. Daugelis paveikslų išparduota.

● **Mykolas Vaitkus** jau įpusėjo rašyti naują romaną "Į saulę", kur vaizduojamas lietuvių jaunimo gyvenimas prieš 52 — 56 metus. Greitu laiku spaudoje pasirodys M. Vaitkaus eilėraščių knyga (1933 — 1944 metai) "Nuošaliu taku"

● **Jonas Balvočius,** kunigas, savo raštuose daugiau žinomas Geručio slapyvardžiu, yra miręs 1915 m. lapkričio 12 d. Uliūnuose, Ramygalos valsč.; taigi šiemet nuo jo mirties sueina 40 metų. Buvo baigęs Petrapilio dvasinę akademiją, kunigu įšventintas 1871 m. Klebonavo Vadokliuose; dėl lenkininkų intrygų 1902 m. atkeltas į Dusetų altariją; vėliau (1908 — 1915) klebonavo Ramygaloje ir Uliūnuose. Rašyti pradėjo 1898 m., turėdamas 56 m. amžiaus. Plačiau žinomos jo knygos: Šiapus ir anapus grabo, Sodžionių teologija, Garbenio nuomonės, Pamokslai be kunigo. Išvertė veikalus: Išvakarėse prie Lemano ežero (Moravskio), Moterystė ir šeimyna (Weisso), Sodiečių dangus (Flamariono).

● **Rašytoja Marija Aukštaitė,** kuri nuolat gyvena Montrealy, šiuo metu keliauja po Europą. Dabar ilgesniam laikui apsistojo "žavioje ir didingoje visų katalikų tėviškėje Romoje. Čia išgyvenu dieviškai gražų mistinį sapną, — rašo ji. — Klajoju po šventų, istorinių ir meninių vertybių grožį. Koks mažutis mūsų Montrealis prieš didingą Romą! O gal jau nujaučiate, kaip myliu savo antrąją tėviškę Montrealį".

Marija Aukštaitė Romoje lanko savo sūnų kun. Jurgį Navikevičių, MIC. Ji mano čia dar kurį laiką pasilikti. Romoje būdama ji klausosi Vatikano radijo programos į Lietuvą, kuri esanti labai gerai paruošta. Iš čia ji išgirsta žinių apie Chicagą, Torontą ir Ottawą.

Leonardas Andriekus

Pabaiga

Ir ši diena gi turi baigtis
Naktim — naktim ir ta svaja...
Matau pasaulio įvykius ir daiktus
Saulėlydžio galingoj liepsnoje.

Nušvinta ugnyje pušų kamienai,
Šakelės tvinkčioja kraujų —
O kad galėtumėt ir jūs šiandieną
Tą karštį savo gyslose pajust!

Dalia

Tiek daug norėjau pasakyti,
O neturėjau kam —
Kalbėjau gelstančiai žolytei,
Liūdniems rudens laukams.

Į tuos prabilti Dievas liepė —
Kokia sunki dalia!
Ir motina man buvo liepa
Tuščių laukų gale.

Kalbėjau gelstančiai žolytei,
Kad ji čia ne viena —
Abu mus nuo gimimo lydi
Skaudi rudens daina.

Nuodėmė

Kaip mes apverksim savo kaltę,
Kaip išpažinsim savo nuodėmę —
Palikom, Viešpatie, tave prikaltą
Ant savo rankomis statytų kryžių —
Ant nesuskaitomos daugybės kryžių —
Palikome tave ir guodėmės,
Kad rasime dar gyvą.

O Tu ant jų visų pradėjai mirti,
Kankinamas žaizdų ir troškulio —
Mes taip norėtume palenkti svirtį,
Nuimti nuo tvoros molinįąsotėlį
Ir, juo gaivinančio vandens pasėmę,
Skubėti vagomis prie viešKelių,
Kur stovi mūsų kryžiai.

Pabūk ant jų, o Viešpatie, dar gyvas,
Pratęsk tą dievišką agoniją...
Juk tavo švento sopulio dalyvis
Yra tenai žmogus, paukštelis, žiedas —
Po kryžium išsiskleidęs žiedas —
Ir mes šioje klaidžioj kelionėje
Su neatleista nuodėme.

● **Paminklinė Marijos koplyčia** — Šitokia antrašte specialų leidinį išleido Nekalto Prasidėjimo vienuolynas Putnam, Conn. koplyčios šventinimo dienai atminti. Leidinys gausiai iliustruotas nuotraukomis, turinčiomis ryšio su vienuolynu ir naująja koplyčia. Plačiai aprašomas koplyčios vidus. Specialus skyrius apibūdinti vitražams, kurie čia vaizduoja Mariją Pažaislio, Žemaičių Kalvarijos, Šiluvos, Šv. Jono bažn. Vilniuje, Krekenavos, Aušros Vartų, Trakų, Marijos apreiškimo Šiluvoje, Pivašiūnų, Kazokiškių. Tekstas lietuvių ir anglų kalbomis.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Lietuvių vardai Chicagos operos programoje.** Chicagos opera, po 7 metų pertraukos atgimusi Lyric Theatre vardu dideliu pakilimu pradėjo savo antrą, penkių savaičių ilgio sezoną. Vadovaujančių solistų tarpe šįmet dar daugiau negu pernai mirga pasaulinių garsenybių vardai; Chicagos visuomenėje viešpatauja entuziazmas, kad Chicagos miestas turįs "geriausią operą šioje šalyje"; iš kitos pusės tačiau girdėti ir kritiškų balsų, kad atsiremiant vien užsienio garsenybėms neduodama pakankamai pasirodyti amerikiečių solistams. Kaip tai bebūtų, atgimusi Chicagos opera sudaro ryškų įvykį Amerikos muzikos gyvenime ir jos pastatymai gali tikrai prilygti New Yorko Metropolitan operai ir yra galima, kad atskirais atvejais New Yorkas gali būti ir pralenktas.

Pasižvalgęs po gražiai atspausdintą programos knygutę, lietuvis lankytojas gauna malonių įspūdžių: "artistic personnel" sąraše, kur įnešti visi solistai, tuojaus pradžioje matome "Prudenciia Bickus", toliau, alfabetine tvarka eina pasaulinė garsenybė Maria Callas. Kiek toliau, bosu ir baritonų sąraše matome pažįstamą vardą — "Jonas Vaznelis". Tie patys lietuvių vardai figūruoja ir choristų sąraše, tik čia tenorių sąraše dar matome "Anthony Peskys".

Kaip žinome, Pr. Bičkienė yra gavusi nedidelę solo partiją operoje "L'amore dei tre re" Montemezzi, o J. Vaznelis turi taip pat mažą solo rolę "Trubadūre", o be to dalyvauja keturių atrinktų choristų grupėje "Kaukių baliuje". Tuo būdu abu mūsų dainininkai, kad ir pasiliko choristų tarpe, bet buvo patalpinti ir "artistinio personalo", atsieit solistų, dirigentų, chorvedžių ir pan. sąraše. Turint omenyje augštą Lyric Theatre lygį ir didelę konkurenciją, šie kuklūs pasiekimai yra visdėlto reikšmingi ir gali sudaryti, evantualiai pagrindą tolimesnei pažangai. Mes, lietuviai galime dėl to tik džiaugtis ir linkėti mūsų solistams tolimesnių pasisekimų.

● **J. Mikelionio** knygos **Benamiai** pirmieji egzemplioriai jau pasiekė Chicagą. Veikalas išleistas Argentinos sostinėje Buenos Aires, "Laiko" spaustuvėje. Įžangoje autorius sakosi, kad šį rašinį skiriąs savo sūnui Ramūnui, atstovaujančiam DP šeimų vaikus, kuriam su kitais nuo pat gimimo dienos teko kraustytis per svetimas šalis ir kontinentus. Šis rašinys jam turėsiąs padėti užaugus suprasti tėvų tremties nelaimę.

Knygoje aprašoma kelionė iš pereinamojo lagerio Augsburge į Australiją — per Vokietiją iš Bremeno uosto, Anglijos pakraščiais, pro Gibraltarą ir Suezą, Raudonąją jūrą, pro Indiją į Australiją. Pavaizduoti sunkumai ir nuotykiai laive. Pirmosios dienos Australijoje. Gyvenimas Australijos lageryje. Plačiai nusakoma tremtinių patirtis naujoje Australijos žemėje, panaudojant ir ištraukas iš vietos spaudos. Aprašomi Australijos papročiai, potvyniai, gyvatės, ten patekusių vaikų pergyvenimai Australijos įdomybės ir įvairenybės. Autoriaus šeimai, nesuradus ten reikiamų sąlygų, nevyko persikelti į Argentiną. Pakeliui aplankė Indiją, Italiją ir aprašė tose šalyse patirtus ypatingesnius dalykus. Knyga iliustruota daugeliu nuotraukų, lengvai skaitoma ir daugeliui gali būti įdomi.

● **Vargdieniai** — Victor Hugo veikalas antru leidimu išleistas Chicagoje. Išleido **Nemunas.** Pirmasis tomas turi 390 pusl., papuoštas **V. Buziko** viršeliu. Šiemet sueina 70 metų kaip mirė tas didis prancūzų kūrėjas, taigi gražiai ši sukaktis bus paminėta išleidžiant naują jo veikalo laidą. V. Hugo buvo pirmaujantis rašytojas ir poetas, Prancūzų akademijos narys, po 1848 m. tapęs nariu Prancūzijos konstitucinio parlamento, kuriame jis iškalbingai gynė laisvę. Nesutikdamas su Napoleonu III kaip tremtinys turėjo apleisti Prancūziją, į kurią jis grįžo tik 1870 m. Buvo vienu įtakingiausių savo laiko asmenų, palaidotas prancūzų Panteone. "Vargdieniai" yra socialinis romanas, vaizduojąs skurdeivos Jean Valjean (Žano Valžano) gyvenimą, kurs buvo nubaustas už tai, kad pavogė duonos savo badaujantiems sesers vaikams. Šalia jo vaizduojamas vysk. Myriel, kurs įkūnija krikščionybės dorybes, mažoji kankinė mergytė Cosette ir kt. Kaikurios priešbažnytinės nuotaikos porą jo veikalų padarė nerekomenduotinų, tačiau šios knygos vertimas Prano Povilaičio yra atliktas su dideliu atsargumu, kad būtų lietuviams priimtinas.

● **Vladas K. Jaskevičius,** jėzuitas, yra direktorius Sovietinių Studijų instituto prie Fordhamo universiteto. Jis yra kilęs iš Bostono. Į jėzuitus įstojo 1933 m. Baigęs Bostono kolegiją magistro laipsniu, kaikurį laiką toje pačioje mokykloje dėstė moralinę teologiją, filosofiją, anglų kalbą, matematiką ir vokiečių kalbą. Kunigu įšventintas 1945 metais, jis Kanadoje, Lavalio universitete gilino prancūzų kalbos studijas; privačiai išmoko rusų kalbą. Baltijos ir slavų kalbų filologiją studijavo Pennsylvanijos universitete, paskiau — gilino studijas Paryžiuje ir doktoratą padarė Pennsylvanijos universitete (1951 m.). Metus dėstęs Bostono kolegijoje, nuo 1952 m. dirba Fordhamo universitete. Yra keletos JAV ir užsienio mokslinių draugijų narys.

● **Kultūros fondo** tarybos posėdis įvyks Chicagoje, lapkričio 19 d. 10 val. ryto Lietuvių auditorijoje. Jo dienotvarkė: iškilmingas atidarymas ir sveikinimai, darbo prezidiumo ir komisijų rinkimai, pranešimas tema: "Kultūros fondo tikslai ir uždaviniai", kultūros fondo valdybos rinkimai, atsišaukimas kultūros fondo reikalu į lietuvių visuomenę, einamieji reikalai ir uždarymas. Į posėdį iš Clevelando atvyksta JAV Liet. Bendruomenės pirm. St. Barzdukas, jei sąlygos leis, galbūt atvyks ir JAV Liet. Bendr. valdybos narys kultūros reikalams Alf. Mikulskis. Posėdžio dalyviai sekančią dieną, lapkričio 20 d., dalyvaus spaudos metų užbaigimo akademijoje.

● **Kan. Kl. Kozmiano** kapas išnyks ateities kartoms, o jis buvo didis švietėjas Kupiškyje, caristinės Rusijos metu. Jis buvo miręs Bad Woerishofene, Vokietijoje, ir tenai, parapijos bažnyčios bokšte buvo įmūryta balto marmoro lenta, pagerbiant velionies atminimą. Prel. M. Krupavičius, šiemet nuvykęs į Woerishofeną, jau tos lentos neberado — vokiečiai ją neseniai pašalino Kan. Kozmianas buvo palaidotas senose kapinėse, kurios uždarytos ir dabar nuo ten jau visi paminklai nuimti. Prel. M. Krupavičius dar žino jo kapą, kartą mątuose atlaiko šv. mišias už palaidotuosius tuose kapuose.

PO SUNKAUS DARBO

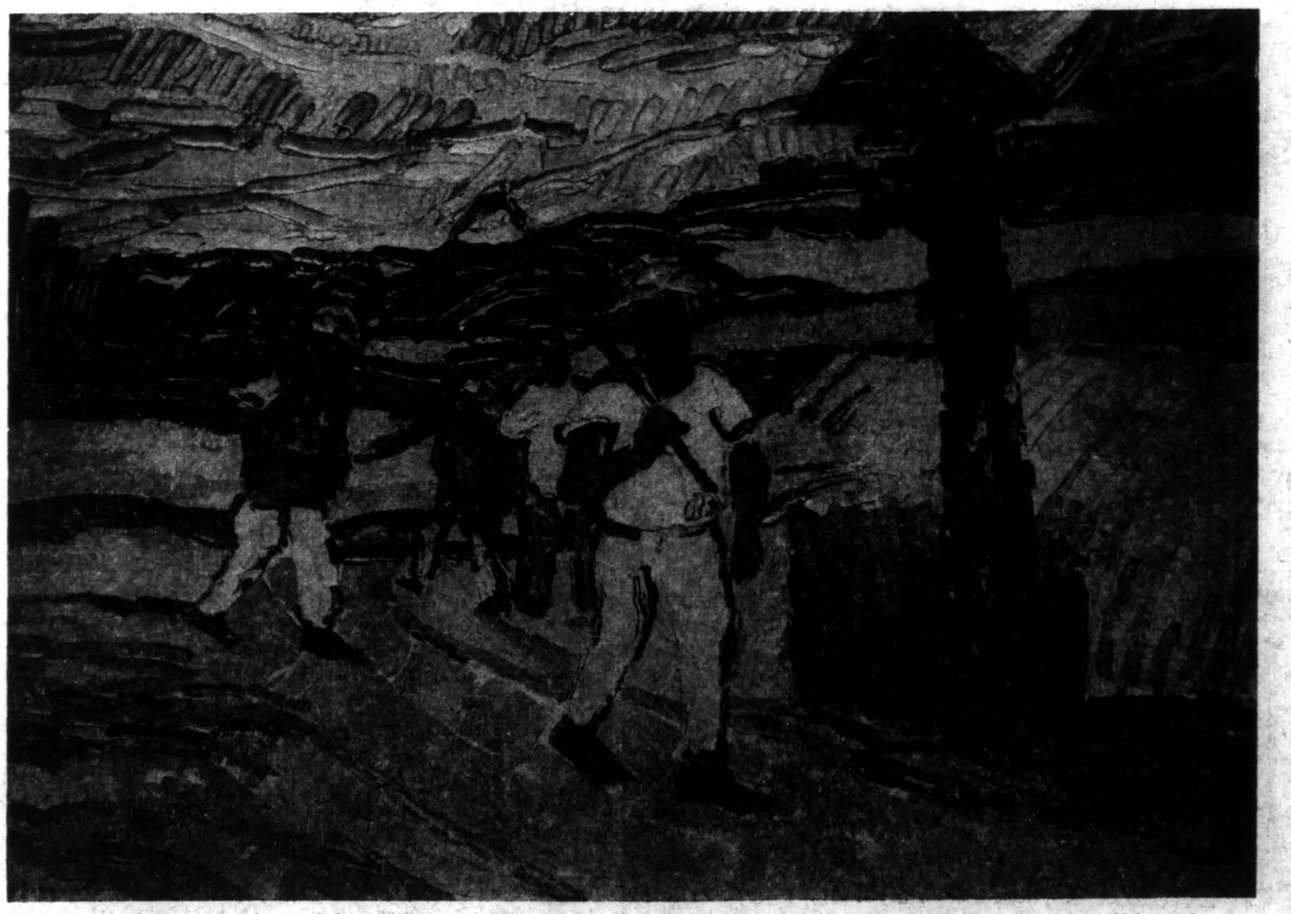

Dail. J. Pautieniaus kūrinys, dabar išstatytas Illinois meno parodoje Conrad Hilton viešbučio rūmuose, Chicagoje.
Prof. I. Šlapelio knyga apie J. Pautieniaus kūrybą jau atspausdinta ir atiduota į knygrišyklą.

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

72. KELETAS NEVARTOTINŲ POSAKIŲ

DR. F. BARTKUS, Cleburne, Texas

(Pabaiga)

8. **"Iš piršto išlaužtas".** — Tai irgi posakis, kurio lietuviškumui nieko prikišti negalima. Tik jis tiek man, tiek daug kam kitam atrodo labai keistas ir nesuprantamas. Juk niekas nematė, kad kas nors stengtųsi laužti pirštą, norėdamas (kad ir visai veltui) ką nors iš jo išlaužti. Tad kodėl tuščiai prasimanytas dalykas gali (ar turi) būti pavadintas "iš piršto išlaužtu"? Lenkai ir vokiečiai turi čia nepalyginti geresnį posakį. Lenkai, būtent, sako: "z palca vyssany", o vokiečiai: "aus dem Finger ausgesogen", atseit, iš piršto iščiulptas (ar iššįstas). Ir šis jų posakis paremtas gyvenimo tikrove. Ne kartą juk matome, kaip maži vaikai čiulpia savo pirštą ir, žinoma, nieko iš jo neiščiulpia. Todėl tuščiai prasimanytas, nieku nepagrįstas dalykas ir visai tinkamai vadinamas "iš piršto iščiulptu". Būtų įdomu ir naudinga, jei kas nusimanąs paaiškintų, kuo pagrįstas mūsiškis posakis, kad, vartodami jį, elgtumės sąmoningai, o ne vien, lyg papūgos, aklai tekartotume tąjį kažkieno įpirštą (ir galbūt tik grynai iš piršto iščiulptą) "iš piršto išlaužimą".

MK red. prierašas. Šio straipsnio autorius yra iškėlęs labai svarbų dalyką, kuriuo visi rašantieji turėtų daugiau susidomėti. Mūsų kalba yra tokia turtinga savų gražių priežodžių bei patarlių, kad daug kur jais galime pasinaudoti svetimųjų verstinių ir dažnai visai blankių, mums nebūdingų posakių vietoj. Pvz. rusų **kruglyj durak,** kaip Balys Sruoga 1937 m. Gimt. kalboj yra pastebėjęs, mums visai netinka versti **apvaliu kvailiu;** čia lietuvis pasakys: **kvailas kaip aulas, kvailas per visą pilvą, kvailas kaip avis** (plg. **avidvakas**) ir kt. Arba štai rusai sako: **v tichom omute čerti vodiatsia, bodlivoj korove Bog rog ne dajet,** o lietuvis pasakys: **rami kiaulė gilią šaknį knisa; kad kiaulė ragus turėtų, visą pasaulį išbadytų...**

Bet daugelio mūsų priežodžių ar patarlių kilmė yra visai nebeaiški: koks nors žmogelis sukūrė kokį posakį, daugeliui jis patiko, ir tuo būdu šis kūrinys paplito žmonėse, o to kūrinio autorius buvo visai pamirštas. Pvz. posakis **iš piršto išlaužtas** mūsų žmonių yra gana plačiai vartojamas, bet kas jį sukūrė, dabar niekas nebežino: tėra žinomas tik kūrinys. Ir tas kūrinys, nežinomojo žmogelio fantazijos sukurtas, mums visdėlto yra būdingas, artimas: mat, išgalvotas, prasimanytas, visai netikras dalykas yra toks, koks tegali būti iš piršto išlaužtas, t. y. neįmanomas, negalimas. Šis posakis yra tos pat rūšies, kaip **iš kelmo išspirtas** arba **iš pupų (kanapių) nevarytas.** Savaime niekuo nedėtas posakis yra ir **nei per nago juodymą,** pvz.: jis nenusileido **nei per nago juodymą,** t. y. nei mažiausiai, visiškai (not at all, not in the least, nicht im geringsten). Savaime suprantama, kad šiam posakiui sukurti reikiamą pagrindą sudarė tikroji nago juodymė, bet ta juodymė šio posakio kūrėjui atrodė tokia menka, mažutė, jog ji jam pasirodė tinkama visiškai negalimybei išreikšti. Taigi tai iš tikrųjų nerodo jokio lietuvių primityvaus nešvarumo, kuriuo dabar tektų bjaurėtis; antra vertus, šį posakį vartojant, beveik niekam panašios mintys ir nebekyla, nes tas posakis yra visai sustingęs ir į svetimą kalbą pažodžiui visai neverstinas.

Tos rūšies liaudiniai posakiai kaip **iš piršto išlaužtas, iš kelmo išspirtas, nei per nago juodymą** ir kt. yra neabejotinas mūsų kalbos turtas, ir mes jų niekaip negalėsime paneigti. Bet visai kitas klausimas, kada ir kur juos vartoti; jie savoj vietoj, pvz. liaudies buities vaizduojamojoj kalboj, tinkamai pavartoti, gali labai gerai tikti kalbinei nuotaikai arba kalbiniam koloritui sudaryti. Tam tikroj vietoj gali tikti ir kaikurie verstiniai priežodžiai, nes kaikurie šios rūšies kalbiniai dalykai yra labai plačiai paplitę įvairiose kalbose; pvz. tokie posakiai kaip **auksas ir pelenuose žiba, ranka ranką mazgoja, įpratimas antras prigimimas, nauja šluota gerai šluoja, ką pasėsi, tą ir pjausi, toliau savo nosies nemato, vilkas avies kaily, laikas pinigai** ir kt., kad ir iš svetur atkeliavę, gali būti laisvai ir mūsų vartojami, nes jie išreiškia bendrą žmonių patirtį, šiandien ir mums reikalingą, ir yra gerai lietuviškai nusakyti.

Visai kas kita yra tokie svetimi posakiai, kurie prastai, nesklandžiai arba nevaizdingai lietuviškai nusakyti, pvz. **išėjo kaip Zablockis su muilu, trankosi kaip Morkus po pragarą** ir kt.: jų vietoj, savaime suprantama, patartina pasiieškoti geresnių, vaizdingesnių savų atitikmenų. Bet visdėlto, aš manyčiau, ir čia reikėtų atsargesniam būti; pvz. posakis **iššoko kaip Pilypas iš kanapių,** kad ir aiškiai verstas iš lenkų kalbos, dabar jau daugelio, ypač inteligentų, pažįstamas, ir todėl, manau, tam tikroje vietoje, ypač pajuokiamai, gali būti be jokios žalos ir mūsų kalboj vartojamas.

Apskritai imant, reikėtų, man rodos, laikytis šiokio kelio: pirmoj vietoj vartoti tik būdingesnius lietuviškus priežodžius ar patarles; verstinius posakius tevartoti tokius, kurie gerai ir sklandžiai lietuviškai nusakyti, yra tikslingi mūsų vartosenoj ir pasako kokią nors bendresnę patirtį; bet vergiškai verstų ir nebūdingų svetimų posakių, žinoma, reikėtų vengte vengti.

P. S.

Trumano memuarai

New Yorke išėjo iš spaudos buvusio JAV prezidento atsiminimai, pavadinti "Memoirs by Harry S. Truman". Tuo tarpu pasirodė tik pirmas tomas, 596 puslapių. Šie memuarai apima pirmus prezidentavimo metus iš 1945 — 1946 m. laikotarpio. Čia jeina svarbūs įvykiai: Jungt. Tautų įsteigimas, Italijos ir Vokietijos kapituliacija, atominio amžiaus pradžia, Japonijos pasidavimas. Memuarai literatūriniu atžvilgiu nėra taip stiprūs, kaip Churchillio, bet pasižymi nuoširdumu, atvirumu, tiesumu. Gal tik jų skaitymą kiek sunkina pergausus sakytų kalbų ir viešųjų pareiškimų panaudojimas.

Memuaruose ryškiai matyti, kaip Trumanas palaipsniui pažino bolševikų klastingumą. Jį pykino Satlino reikalavimas dešimties bilionų dolerių reparacijų. Trumanas jautė, kad rusai rengiasi melžti tą karvę, kurią maitina amerikiečiai, teikdami pašalpą nuo karo nukentėjusiai tautai. Trumanas laikė niekšingu rusų planą panaudoti vokiečių vergų darbus.

Tas Trumano linijos pakeitimas ypač ryškus iš jo 1946 m. sausio 5 d. rašyto laiško valst. sekretoriui Byrnes:

— Jeigu Rusija nesutiks geležinio kumščio ir stipraus žodžio, brės naujas karas. Jie tesupranta tik vieną kalbą: "Kiek divizijų jūs turite?" Nemanau, kad mes toliau turime nusileisti... Man jau įkyrėjo tas švelnus taikymasis prie sovietų.

Dirbtinis viesulas

New Yorko universiteto meteorologijos profesorius J. E. Miller padarė dirbtinį uraganą. Stoge jis įtaisė vėdintuvą, kurs traukė orą iš kambario. Į poros pėdų platumo šachtą indą įpylė vandens. Sienoje padarė plyšius orui įeiti. Kai tik lubų vėsintuvas pradėjo suktis, atsirado besisukančio oro verpetas kambaryje, kurs pamažu pakėlė į žiedo formą susidariusį vandenį tame inde į vertikalų stulpelį, kokių poros colių storio, su tuščiu viduriu. Tie tyrimai padeda studijuoti uraganų susidarymą.

Tapybos enciklopedija

Iš spaudos išėjo stambus leidinys "Encyclopedia of Painting", kuri apima tapytojus ir paveikslus nuo priešistorinių laikų iki dabarties. Redagavo B. S. Meyers, talkinamas kelių kitų redaktorių. Knyga turi 511 puslapių ir apima dailininkus pradedant šio šimtmečio vengrų tapytoju Aba-Novak, baigiant Pr. Zuraban. Iš viso — apie 3,000 atskirų informacijų apie Europos, Amerikos, orientalinį, priešistorinį, Egėjos, bizantišką, etruskų, Egipto, gotikos, graikų, romėnų ir kt. meną.

Astronominiai nuotoliai

Dr. W. Bade, pasinaudodamas Mt. Wilson ir Palomar observatorijų tyrimais, nustatė, kad Andromedos žvaigždynas, kurs yra arčiausias prie Paukščių Kelio, yra nuo mūsų nutolęs už 14 bilionų mylių.

DR. JUZĖ ir KESTUTIS AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51 Street
Va. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto; 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; šešt 10 iki 2 popiet.
Ofiso tel. PRospect 6-1795
Rez. tel. GRovehill 6-5608

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7338
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL.: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p., išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS.
— Pritaiko akinius —
6322 South Western Avenue
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadieniais uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telefonas: PR. 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Tel. ofiso EV 4-7376; rez. GR 2-9203
DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill
Val. 12:30 - 3:30, 6 - 9 p.p pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad.; 11 v. ryto iki 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais

DR. VL. BLAŽYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-8048

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9, antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6817 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutarties
Telefonas REpublic 7-4900
Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VIrginia 7-0600,
rez. REpublic 7-6867
DR. BR. GAIŽIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Avenue
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
Šeštadieniais 2—7 val. p. p., išskyrus sekmadienius

Tel. ofiso ir rez. WAlbrook 5-3388
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 W. 71st St.
Kampas 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniais tik susitarus.

Ofiso telef. INterocean 8-7654
Buto telef. INterocean 8-8782
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 10756 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 9—12 val. ryto, 1—4 ir 6—8 v. vak., išskyrus trečiadienį. Šeštad. 10 — 2 v. Kitu laiku susitarus.

Ofiso telef. YArds 7-1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Office WAlbrook 5-2670.
Res. Hilltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MARQUETTE MEDICAL CENTER
6132 South Kedzie Avenue
Val. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3538, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 2—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Telefonas REliance 5-1311
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak. Uždaryta trečiad. ir šeštad. vakarais

Perskaitę "Draugą", duokite ją kitiems.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakare.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet
Butas 1526 So. 49th Ave.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadieniais tik susitarus

Dr. Nina KRIAUČELIONAITĖ
(Gydytoja ir Chirurgė)
MOTERŲ LIGŲ IR AKUŠERIJOS SPECIALISTĖ
2750 West 71st Street
(kampas 71st ir California)
Tel. ofiso ir rez. REpublic 7-4146
Val. 11-2 ir 6-9 v. v. Šešt. 1-4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
MOTERŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofise tel. RE. 7-1168
Rez. tel. WAlbrook 5-2763

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIECINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampas 63rd ir Artesian)
VAL. 2—4 p.p. ir nuo 6—8 v. vak.
Šeštad. 2—4 popiet.
Trečiad. ir sekmad. uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskyrus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — ENglewood 4-4979

Ofiso ir buto tel. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 South Western Avenue
Valandos: pirmad., trečiad., ketvirt., penkt. 6:30—8:30 v. vak. Antrad. 10—12 val. ryto Šeštad. 2—4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3—6 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą
Telef. Victory 2-1484. Resid. 2257 W. 23rd PLACE, tel. FRontier 6-5941

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

V. RASLAVIČIUS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFFICE — 1166 DIVERSEY AVE.
Tel. WE 5-8426
Val.: 2-5 ir 6-8, išskiriant trečiadienius ir šventadienius.
OFFICE — 5025 NO. PAULINA
Bethany Methodist ligoninėje
Tik pagal susitarimą tel. AR 1-1493

DR. ZIGMAS RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Telef. REpublic 7-2290
SPECIALYBĖ CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 West 69th Street
Val. kasdien 10—12 ir 5—8 val. vak. išskyrus pirmad. tik nuo 5 iki 8 v.v. Šeštad. 10-12 v. Kitu laiku susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Šaukite YArds 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. ofiso CIi. 4-0253, rez. GR. 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmad., antr., ketv. ir penk. 6:30—8:30 val. vakare
Šešt. nuo 2 iki 4 popiet.
Rez. 8053 S. Campbell Ave.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Jeigu neatsiliepe viršminėti telefonai Tel. ofiso YA 7-4787, rez. PR 6-1930
Šaukite MIdway 3-0001

Skelbkitės "Draugė"!

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1—3 p. m. 7—8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso tel. CIiffside 4-2896
Rezidencijos: LAfayette 3-1179
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
Kampas 47th ir Hermitage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street
Val.: kasdien 5-8, šeštad. 1-3
Telef. TOwnhall 3-0959
2534 West 68th Street
Val.: tik iš anksto susitarus
Telef. HEmlock 4-7080, neatsakin. skambinti CEntral 6-2294

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St
Tel. PR 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr Trečiad. ir Pentad. 6—9 val. vak. ir Šeštadieniais 2-4 val. popiet.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. PR 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
6255 South Western Avenue
Val. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. v.
Šeštad. 2—4 popietų. Trečiad. ir sekmad. uždaryta.

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak.
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1—3 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Šeštad. 1—4 p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1881

Tel. ofiso, VIctory 2-1581,
rez. VIctory 2-0743
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kampas Halted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos: 2—4 p.p. ir 6—8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-2156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6650
DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med.Bandažai, Spec. pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t.t.
VAL.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5064

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis
- išlaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; penktadienį 10—2; šeštad. 10—2 p. p.

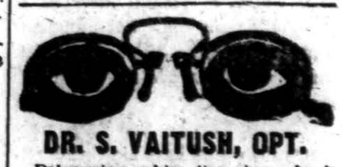
DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo, svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais rodančiais mažiausius trūkumus. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
4712 So. Ashland Avenue
YArds 7-1373
Val. 10:30—7 v. v., šeštad. 10:30—4 sekm. ir treč. uždara.

Pirkit Apsaugos Bonus!

DABAR JAU GALITE GAUTI TOWN OF LAKE UTILITIES KRAUTUVĖJE,
1800 West 47th Street
(kampas Wood Street)

Prekiaukite su Vladislovu Klash, kuris jums duos geriausias sąlygas ar pirksite grynais pinigais ar išsimokėjimui. Nereikia įmokėti rankpinigių.
TOWN OF LAKE UTILITIES
FURNITURE AND APPLIANCES
1800 West 47th Street
(kampas Wood Street), Chicago 9, Illinois
Telefonas LAfayette 3-7771

MIDLAND Savings and Loan Association
Mes mokame 3½%
PER 40 METŲ VISU LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LAfayette 3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą
BALTICA
5805 S. WESTERN AVE. WAlbrook 5-8200

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI - NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

Žodis, marksizmas, komunizmas

DR. A. BALTINIS, Chicago, Ill.

1. **Kas vaikšto augštyn kojom?**

Recenzuodami T. T. Žiūraičio knygą, iškėlėme žodžio ir gyvenimo santykį ir tai pavaizdavome atitinkamais pavyzdžiais. Tai, rodos, natūralu ir savaime aišku, naujos knygos proga pakalbėti apie žodžio ir apskritai dvasios reikšmę gyvenimui, ypač kai naujoji knyga turėjo reikšmingą pavadinimą "Žodis ir gyvenimas".

Tačiau į mūsų straipsnį tuoj atsiliepė "Naujienos" (spalio 19 d.), laikydamos mūsų teigimą, **kad gyvenimą apsprendžia mintis, o minties išraiška yra žodis, vaikščiojimu "augštyn kojom".** Nors "Naujienų" apžvalgininkas nemėgina griauti šios mūsų tezės, tačiau prikiša mums, kad mes gyvenimą pažįstame tik iš knygų, ir kad mūsų tezė niekas kita, kaip pakartojimas evangelisto Jono pirmojo įžangos sakinio: "Pradžioje buvo Žodis". Čia mes visai sutinkame su "Naujienomis", kad mūsų tvirtinimas remiasi šiuo Evangelijos posakiu. Tačiau šiame posakyje yra sutelkta ne tik dieviškoji, bet ir visa graikų ir romėnų išmintis, ir visa Vakarų kultūros mąstysena, teigianti **dvasios primatą prieš medžiagą.**

Žią Vakarų kultūros pažiūrą, liečiančią dvasią, susistematizavo vokiečių filosofas Hegelis, teigdamas kad visos tikrovės pagrindas yra **dvasia,** kad istorija yra ne kas kita, kaip dvasios išsivystymas dialektiniu būdu per tėzę ir antitėzę į sintėzę. Pagal šią sampratą mes ir teigėme, kad **kad žmogiškasis gyvenimas susideda iš minčių, norų ir jausmų, kurie apsprendžia žmogaus veiksmus.** Tačiau K. Marksas Hegelio filosofiją apvertė "augštyn kojom", teigdamas, kad visos tikrovės pagrindas yra **medžiaga,** kad medžiaga, "ekonominiai santykiai", apsprendžia mūsų mintis, norus ir jausmus ir visą istorinį vyksmą. Tai yra pagrindinė marksizmo dogma, į kurią yra atremtas visas jų gyvenimo ir istorijos supratimas. N. Apžv., griežtai laikydamasis šios marksizmo dogmos, reikalauja, kad istorija rašytų apie "maistą ir aprangą", apie "kasdienius žmogaus santykius", nes nuo jų, o ne nuo dvasios juk viskas priklauso. Žmogus, kuris mąsto, nori, jaučia ir šneka, "Naujienom" atrodo "augštyn kojom", nes marksistinis žmogus yra tik besielis automatas gamybos vyksme. Todėl komunizme, kur marksizmas vykdomas, žmogui nevalia mąstyti, norėti, jausti ir šnekėti, o valia tik stachanovietiškai dirbti. Komunistinis žmogus, kuriam nevalia turėti savo minčių, norų bei jausmų, o leidžiama galvoti tik pagal "generalinę liniją", yra nuoseklus marksistinio žmogaus įkūnijimas gyvenimo tikrovėje.

2. **Rusų rašytojai ir komunizmo įsigalėjimas**

Kai paprasta kaimo moterėlė klauso kunigo pamokslo, ji prisimena tik pavyzdžius, bet nepajėgia suvokti kokioms tiesoms paaiškinti pavyzdžiai panaudojami. Panašiai daro ir N. Apžv. Jis negriauna mūsų tezių, bet visą svorį sutelkia į mūsų patiektų pavyzdžių kritikavimą. Tais pavyzdžiais mes visai nemanėme aiškinti "bolševizmo istorijos", o tik pabrėžėme, kad rusų rašytojai savo politiniu anarchizmu, tikėjimo niekinimo ir padugnių garbinimu paruošė kelią komunizmui.

N. Apžv. šiuos mūsų tvirtinimus laiko "visiška nesąmone", "visko galvoje susimaišymu" ir kitais 19 šm. marksizmui būdingais epitetais ir naiviai klausia, kaip galėjo Kropotkinas, kuris manė, kad žmonės privalo apseiti be valdžios ir įstatymų", patarnauti Rusijos bolševikams, "kurie buvo nusistatę įsteigti ir įsteigė kiečiausią ir žiauriausią diktatūrą?" Kaip galėjo Tolstojaus žodis paruošti kelią bolševizmui, jei Tolstojus stengėsi gyvenime praktikuoti krikščionybę, ir kaip galėjo M. Gorkis save vadinti kvailiu?

Bolševikams norint įsteigti "griežčiausią diktatūrą", pirma reikėjo nuversti caro valdžią. O tam atlikti reikėjo įtikinti liaudį, kad "kiekviena valdžia skriaudžia žmones". Kropotkinas ir kiti Rusijos anarchistai šį darbą atliko ir tuo didžiai patarnavo bolševizmui įsigalėti. Be to, šios anarchistų mintys visai sutapo su marksistų pažiūromis, pagal kurias diktatūra yra tik pereinamasis laikotarpis į beklasę ir bevalstybinę žmonių bendruomenę.

Norint religiją paskelbti "liaudies opiumu", dvasininkus iškarti ir bažnyčias išsprogdinti, reikia paskelbti, kad dvasininkai yra tos "žmones skriaudžiančiosios valdžios" įrankiai, reikia kelti balsą prieš "jų korupciją ir veidmainystę". Tolstojus, jaunystėj visai netekęs tikėjimo, vėliau sugalvojęs savo "utopinę krikščionybę", puldamas visą esamąją bažnyčios tvarką, ir keldamas "tariamąją korupciją", nuteikė prieš bažnyčią mases ir tuo paruošė kelią bolševikams įsigalėti ir savo barbariškus žygius prieš tikėjimą pateisinti.

Ar M. Gorkis laikė save kvailiu ar išmintingu, mes nežinome, bet dėdamas į savo personažo lūpas žodžius, kad reikia išpjauti visus inteligentus, tikrai neišmintingai padarė, nes kai valdžia pateko į jo garbintų "dugno" žmonių rankas, jie iš tikro sunaikino senąją inteligentiją, bet kad "kvailiams" gyvenimas būtų pasidaręs lengvesnis, vargu ar pats Gorkis įsitikino. Tai yra istorinė tiesa, kurią galima išskaityti iš "populių istorijos veikalų" ir "istorinių straipsnių žurnaluose", ir kuri nesąmone gali atrodyti tik tam, kurio akys yra užtemdytos marksistiniu materializmu, ir kuris be "maisto ir aprangos" nesugeba matyti kitų gyvenimo vertybių.

KUN. A. JUŠKOS DAINŲ KNYGOS VIRŠELIS

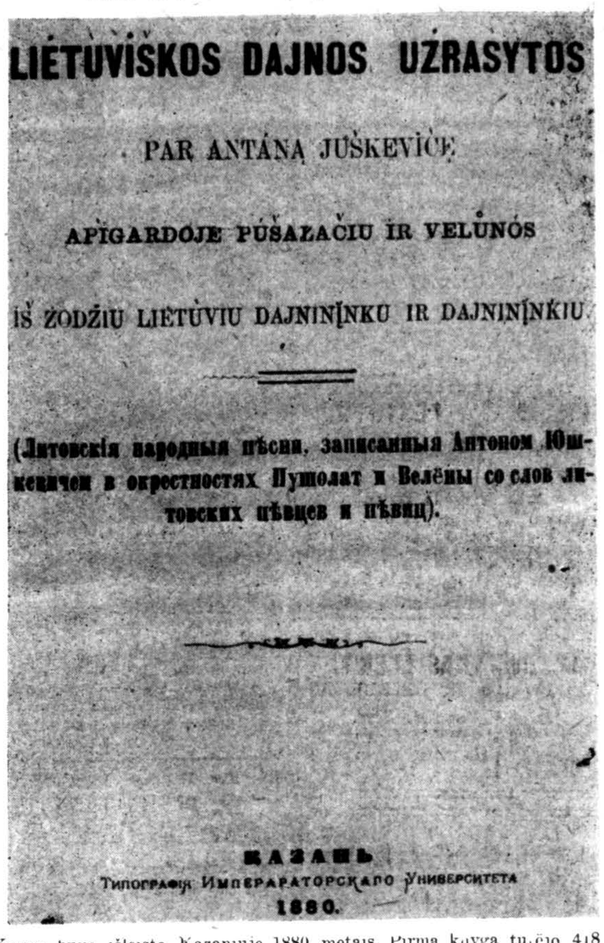

Knyga buvo išleista Kazanuje 1880 metais. Pirma knyga turėjo 418 puslapius. Joje tilpo 461 daina. Iš viso lietuviškų dainų buvo išleistos trys knygos ir jose buvo paskelbta 1,569 dainos, kurių 15 buvo užrašyta Pušalote, 100 Alsėdžiuose ir 1,454 Veliuonos apylinkėje. Kun. Ant. Juška prieš mirtį (1880 m.) dar galėjo pamatyti pirmą savo surinktų dainų knygą.

3. **Ar rusai pažino marksizmą?**

Šiuo klausimu N. Apžv. taip rašo: "Baltinis kaip ir daugelis panašios galvosenos rašytojų tvirtai tiki, kad bolševikinėje Rusijoje įsikūnijo "Markso žodis". Mūsų šiam tikėjimui sugriauti N. Apžv. taip argumentuoja: "Marksas buvo vokietis. Ėjo mokslus Vokietijoje, veikė Vokietijoje, redagavo vokiškus žurnalus ir laikraščius, kalbėjo vokiškai ir rašė knygas vokiečių kalba. Rusijoje jis niekad nebuvo. Iki šio amžiaus 20-jų metų tik nedidelė dalis jo raštų buvo išversta rusų kalbon; iš trijų 'Kapitalo' tomų — tik pirmasis".

Biltinio "žodis" pasirodo yra toks misteriškas daiktas, kurį įvykdo gyvenime tie, kurie jo nesupranta arba net visai neišgirsta!"

Pagal šią "marksistinę logiką" būtų galima "įrodyti", kad krikščionybė Lietuvoje kilo ne iš Kristaus žodžių. Būtų galima tvirtinti: Kristus buvo žydas, kalbėjo aramajiškai, veikė Palestinoje, Lietuvoje jis niekada nebuvo, o veikalų iš viso nerašė. Tai kaip galėjo Lietuvoj įsikūnyti Kristaus žodis, juk lietuviai negalėjo jo išgirsti ir suprasti, visą Šv. Raštą arkv. Skvireckas išvertė į lietuvių kalbą tik 19 šm. prašjus nuo Jo gimimo?.

O tačiau Kristaus žodis įsikūnijo Lietuvoje ir visame pasaulyje, o neįsikūnijo žydų tautoje, kurioje Kristus gyveno ir veikė. Iš tikro, tas žodis yra "misteriškas dalykas". Jis neįsikūnija ten, kur jį supranta, o ten, kur jo nesupranta ir neišgirsta... Tačiau Markso žodis nebuvo toks misteriškas, nes jis išplito Rusijoje natūraliai ir visiems žinomais keliais. Pažiūrėkime į tuos istorinius faktus, kurių žinojimu taip didžiuojasi N. Apžv., ką jie sako apie marksizmo plitimą Rusijoje.

Nuo Petro Didž. laikų, kuris "prakirto langą į Vakarus", rusai savinosi visas Vakarų idėjas, o ypač domėjosi marksizmu. Jau 1860 m. pagal paties Markso laišką Scemeriui, Maskvos universitete prof. J. K. Babst skaitė paskaitas apie Markso "Politinės ekonomijos kritiką". (Žr. Revue d'Histoire Comparee, išleista Paul Teloki instituto 1946 IV t. 115 p.). Kai Marksas 1849 m. gyveno Londone, ten buvo ir rusai emigrantai: Herzen, Bakunin, Lavrov, Lopatin ir kiti, kurie asmeniškai Marksą pažino ir jo mintis skleidė Rusijoje. Tais pat 1860 m. Bakunin išvertė į rusų kalbą "Komunistų manifestą" ir Londone išleido. O 1868 m. Nikolaj Dalnielson išvertė "Kapitalo" pirmą tomą, kuriamę šeši skyriai versti German Lapotin (žr. Marxens Brief an Engels, 1868 m.). Šis pirmo "Kapitalo" tomo vertimas buvo išleistas 1872 m., kai tuo tarpu pirmoji "Kapitalo" laida pranešų kalba išėjo 1873 m., o anglų tik 1887 m.

Pats Marksas domėjosi Rusija ir ją laikė savo judėjimo avangardu. 1859 m. jis rašo: "Rusijoje šis judėjimas eina greičiau, negu likusioje Europoje. Didžiausi mūsų dienų įvykiai yra iš vienos pusės Amerikos vergų judėjimas, iš antros toks pat judėjimas Rusijoje. Taip socialinis judėjimas prasidėjo iš karto Rytuose ir Vakaruose" (žr. Briefe Marxens an Engels 1859). Markso domėjimasis Rusija buvo toks didelis, kad jis mokėsi rusų kalbos, kad galėtų skaityti rusų veikalus, liečiančius jų socialinę padėtį. Šiuo klausimu jis rašo Engelsui, kad perskaitęs 150 psl. Flerovskij knygos rusų kalba, pripažindamas, kad tai geriausia knyga apie rusų "darbo klasę" (žr. Brief Marxens an Engels 1870).

1870 m. N. Sieben rusų laikraščiuose išspausdino keletą straipsnių apie Markso teoriją, o 1883 m. Plechanov, atsirėmęs į marksizmą, paskelbė brošiūrą "Socializmas ir politinė kova" ir įkūrė kartu su Vera Zasulič ir Paul Axelrod pirmąją Rusijos marksistų partiją Ženevoje, vardu "Darbo išlaisvinimas". Ši partija išvystė didelę veiklą: spausdino Markso ir Engelso raštus rusų kalba, leido laikraštį "Socialdemokratą", kuriame rašė Plechanov, Zasulič ir Axelrod ir laimėjo didesnę dalį rusų inteligentijos marksizmui. 1895 m. Plechanov išleido veikalą: "Monistinės istorijos sampratos išsivystymo klausimu", apie kurią Leninas pasakė: "Šia knyga yra ištisa rusų marksistų generacija išauklėta".

1884 m. bulgaras Blagojev įkūrė rusų socialdemokratų partiją, kuri leido laikraštį "Darbininką", kuriame Plechanov rašė, kad visi darbininkai turi būti pasiruošę būsimiems dideliems įvykiams. Kazan Fedosejev ir kiti prikūrė marksistinių būrelių Odesoje, Charkove, Kijeve, Tuloje ir kitur, kur buvo studijuojami Markso ir Engelso raštai ir Vakarų Europos darbininkų judėjimas. Minėtų raštų ir šių būrelių dėka, marksistinis judėjimas, Lenino žodžiais tariant, išėjo iš "embrionalinės stadijos" ir tapo plačiu ir visuotinu masių judėjimu.

Šių istorinių faktų akivaizdoje tvirtinti, kad rusai Markso žodžio "nesuprato" ir jo net "neišgirdo", reiškia iš tikro kurti "keistas teorijas", "vaikščioti galva, o ne kojom's" ir nepaisyti "gyvenimo tikrovės ir istorinių faktų". Jei "Naujienos" šiaip galvoja, joms bus sunku išsilaikyti "rimtoje spaudoje", jos turės užleisti vietą tiems "filosofams, kurių priviso daug", nes savo atsilikusia, tiesos nepaisančia ir neapykanta persunkta galvosena "Naujienos" turi mažiausiai teisės "šviesti žmones".

Garbinimas nesusidaro iš atsiklaupimo, nusilenkimo, bet iš sąmoningo išminties ir meilės absorbavimo. — **V. J. Budrikas**

STASYS METRIKIS
Savininkas ir krautuvės įsteigėjas

Jau virš 15 metų sąžiningai patarnauja lietuviams, parūpindami šviežius ir skanius produktus. Todėl geriausi žmonės — kaip eiliniai, taip ir profesionalai — iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ FARM FOOD CO. KRAUTUVĖ

1804 West 47th Str.
Arti Wood Str.
Chicago 9, Illinois
Telef. YArds 7-8393

VYRIAUSIA LIETUVIŠKŲ VALGIŲ BŪSTINĖ

• b e a u t i f u l
Christmas
Cards
AT A REASONABLE PRICE
21 for $1.00
• IF YOU WISH TO HELP THE NEGRO APOSTOLATE, PLEASE ORDER NOW!!
Father Kuhl, Rector, Dept. DC
ST. AUGUSTINE'S SEMINARY
Bay St. Louis, Mississippi

Mes siunčiame **apdraustus** siuntinius į LIETUVĄ, Ukrajiną, Rusiją, Baltgudiją, Lenkiją ir Pabaltijos Kraštus.

J. KAMIENSKI
JANIQUE TRADING COMPANY
SKUBIAUSIAI IR PIGIAUSIAI PATARNAUJA SENIAUSIA EXPORTO FIRMA
2314 W. Chicago Ave. — netoli Oakley Ave., **Chicago 22, Ill.**
Telefonas BRunswick 8-6780

Persiuntimo ir muitų mokesčiai apmokami mūsų įstaigoj. Šeimos tėvynėje nieko nemoka. Atvykite arba skambinkite į mūsų įstaigą dėl informacijų ir kainaraščių.
Įstaiga atidaryta kasdien išskyrus sekmadienius nuo 1 iki 9 val. vakaro

LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ INSTITUTO

1956 M. SEMESTRO
skirto
socialinėms studijoms

PASKAITŲ SĄRAŠAS

1. Katalikų Bažnyčios veikla socialinėje srityje, T. Br. Krištanavičius.
2. Liberalizmo, socializmo ir krikščionybės socialinių klausimų sprendžiamoji linija, kun. V. Bagdanavičius.
3. Komunizmo socialinių klausimų sprendžiamoji linija, dr. O. Labanauskaitė.
4. Mūsų laikų paradoksai: religija ir indiferentiškas formalizmas.
5. Neauklėjantis jaunuomenės auklėjimas, Petras Maldeikis.
6. Visuomeninio klausimo įsigalėjimas ir jo degeneracija, A. Plateris.
7. Daiktas ar žmogus (Kokybinis žmogaus vertinimas pakeičiamas kiekybiniu masės vertinimu), kun. dr. A. Baltinis.
8. Tradicija, kaip kultūros elementas ir jos dirbtiniai pakaitalai, inž. J. Rūgys.
9. Specializacija ir jos pasėkos (Pseudo inteligencija ir autoriteto klausimas).
10. Šeimos krizė, dr. Z. Smilga.
11. Amorališkumas ir nemorališkumas.
12. Gyvenimo tempas ir gyvenimo prasmė.
13. Moksleivių ir studentų santykiai su kitataučiais ir kitos religijos asmenimis, V. Vardys.
14. Popiežiaus Pijaus XII pedagoginės enciklikos, Petras Maldeikis.

Paskaitos įvyks Šv. Kazimiero seserų senuose rūmuose, kiekvieną šeštadienį, **pradedant sausio 7 d. ir baigiant kovo 24 d.** Paskaitos prasidės 2 val. po pietų ir baigsis 3 val.

Lietuviškų Studijų institutas šiais metais yra akredituotas prie **Marywood College, Scranton, Pa.** Klausytojos, kurios yra kartu ir Marywood College studentės, už išklausytą socialinių paskaitų ciklą gaus kreditus.

Paskaitos ruošiamos kartu Šv. Kazimiero seserims ir pasauliečiams studentams. Visi studentai, studentės ir asmenys, besidomį socialinėmis studijomis, nuoširdžiai kviečiami dalyvauti. Po kiekvienos paskaitos bus diskusijos. Instituto programos sudarymu ir kitais jo reikalais rūpinasi komisija, susidedanti iš inž. J. Rugio, dr. Z. Smilgos ir kun. V. Bagdanavičiaus, MIC.

ADDOLORATA VILLA
Wheeling, Ill.
CONVALESCENT AND REST HOME
For Women
CONCUCTED BY THE SERVITE SISTERS. SUPERVISED DIET — MODERN FACILITIES.
For additional information phone
WHEELING 290

VISOKIAUSIŲ ŽAISLŲ KALĖDŲ DOVANOMS
Pirkitės laisvai. Lai jūsų vaikų svajonės išsipildo.
TOY VILLAGE
5019 OAKTON
SKOKIE
Puikiausias pasirinkimas žaislų ir dovanų. X-mas Lay-a-way Planas.

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS IŠ LONDONO!
Artėjant Kalėdoms turėkime sau ir savo draugams lietuviškų plokštelių. Dabar užsakius dar gausite Kalėdoms Reikalaukite plokštelių sąrašo.
D. DAUNORAITĖ
49 Thornton Ave.,
London W. 4, England

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE!

Plačiai pagarsėjusi Amerikos žemyne Patria Gift Parcel Co., susitarusi su lietuviškos valyklos Public Cleaner savininke, atidarė naują siuntinių užsakymų skyrių į Lietuvą ir kitus SSSR užimtus kraštus.

Priimame žodžiu ir raštu pilnai apmokėtus medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakymus ir garantuojame 100%.

Dirbame kasdien valyklos darbo valandomis.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th Street,
CHICAGO 23, ILL.
Tel. CRawford 7-2126

CHINA PAINTERS BOOK
"THE DECORATOR FOR CHINA"
Now $3.00

All Designs in color with instructions
$1.00 ea.

Sylvia's Designs for China 40c ea.
Patterns Avail.
1. Magnolia Cake S t
2. Giant Pansies
3. Yellow Rose Vase
4. Pine Cone Coffee Set
5. Wild Rose
6. Garden of Roses
7. Rose of Sharon
8. Violets
9. Iris
10. Lemonade set
11. Daisies
12. Dogwood
13. Forget-Me-Not
14. Clover
15. Fuchsia
16. Water Lily
17. Thistles and Birds
18. Crab Apples

SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SOUTH DAMEN AVENUE
ALL PHONES — WALBROOK 5-8202
Ketvirtad., Penktad., Šeštad., Lapkr. 10, 11, 12.

GOLD LEAF IMPORTED THREE STAR COGNAC, Fifth		**$3.89**
BISQUIT THREE STAR COGNAC	**Fifth**	**$4.98**
COURVOISIER V. S. O. P., Fifth		**$7.29**
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF USP	**Fifth**	**$4.89**
KIJAFA WINE	**Fifth**	**$1.49**
CINZANO VERMOUTH Sweet or Dry	**Fifth**	**$1.39**
CREME OF BANANA LIQUER IMPORTED	**Fifth**	**$4.98**
GRAND MARNIER LIQUEUR, Fifth		**$6.29**
RELSKA VODKA, 80 Proof, Fifth		**$3.19**
SCHENLEY GIN	**Fifth**	**$2.69**
LOWENBRAU, IMPORTED GERMAN BEER Case of 24 bottles		**$8.55**

Lietuvių Prekybos Namai

Rakandų yra visur, bet moderniškus, naujausio stiliaus baldus be sugadinimų, brokų rasite mūsų Prekybos įmonėje.

Kainos be užprašymo, išmokėjimai be finansų kompanijų. Pirkimai sekmadieniais be pardavimų taxų.

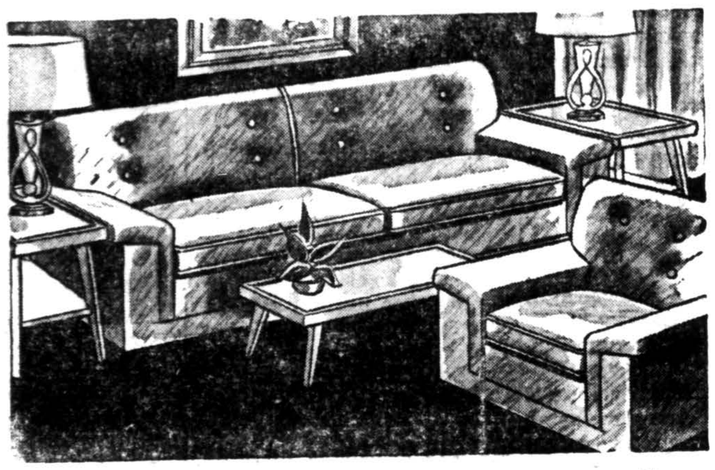

3 dalių svečių kambario baldai, nakčiai padaromos lovos dėl trijų asmenų, tik $119.00
Studio sofos, nakčiai lovos dėl 2-jų asmenų .....$ 69.00
2 dalių 100% Nylon ar vilnos svečių kambario baldai, naujausių spalvų ir stiliaus ..$149.00
2 dalių svečių kambario baldai, 10 metų garantuoti, 1956 metų stiliaus, Nylon ar vilna $249.00

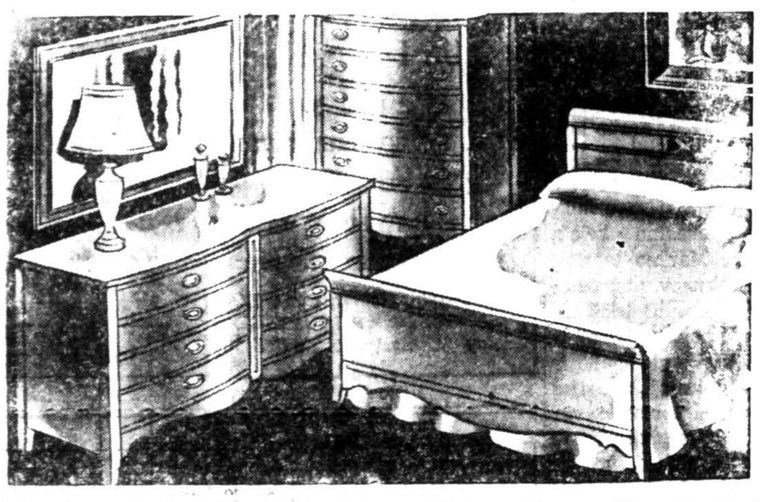

3-jų dalių miegamojo kambario baldai, ąžuolo ar riešuto medžio su puikiu veidrodžiu $149.00
4-ių dalių miegamieji, mahogoni, ąžuolo, riešuto ar vyšnių medžio $249.00
5 gabalų miegamieji naujausio stiliaus Brazilijos raudonojo medžio, su šlifuotu veidrodžiu $329.00

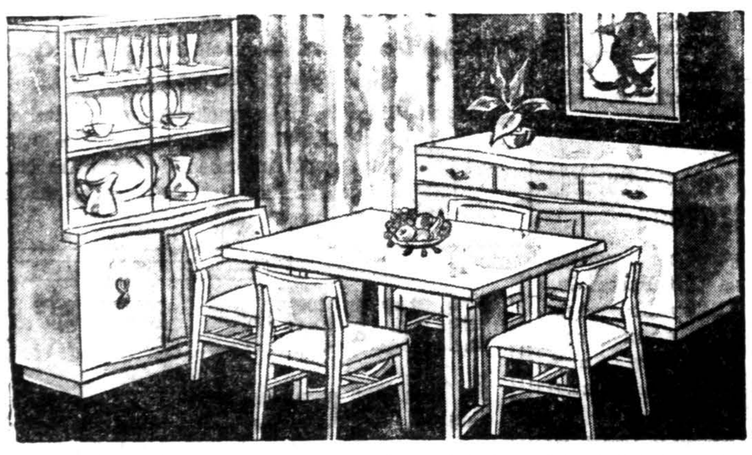

5 dalių valgomojo kambario baldai ąžuolo medžio su Formicos viršumi, tiktai $129.00
7 dalių valgomieji, raudonojo medžio, ąžuolo, riešuto medžio, dėl 12 asmenų, tiktai ..$249.00
9 dalių valgomieji dėl 16 asmenų, naujausio stiliaus, su šlifuotais stiklais, tiktai $399.00
KILIMAI: 9x12 gryna vilna, įvairių spalvų, tik .....$ 59.00
9x12 199% vilna, 10 metų garantija $129.00
Televizijos Dumont, RCA, Admiral, Zenith, Traveler, Sylvania ir kiti, 1956 metų modeliai, nuo .....$ 99.00
Virtuvėms stalai, 5 dalių Formica-top po .....$ 39.00
7 dalių Formica-top stalai .....$ 69.00
9x12 linoleum įvairių spalvų .....$ 5.50

FURNITURE CENTER, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St. Tel. — Victory 2-4226

Atidaryta pirm.-ketv. 9 v. r. iki 9:30. v. v. kitom dienom 9 v. r. iki 6 v. v.
Sekmad. 10 v. r. iki 5 v. v.

KIEKVIENAS PIRKĖJAS ŠĮ MĖNESĮ GAUNA DOVANĄ — 14 DALIŲ IMPORTUOTĄ KAVOS SERVIZĄ.

Skulptoriaus kaltas Vainausko rankose

Jonas Vainauskas savo tėvynės agonijos išvakarėse buvo žinomas kaip prabangių baldų gamintojas, o šiandien jis jau yra rimtas menininkas — medžio skulptūros meisteris. Nedaug šiandieną lietuviuose yra tokių iš kurio rankų išėjęs medžio gabalas prabiltų tokia aiškia žmogaus širdies kalba, kaip jis prabyla, išėjęs iš po Vainausko kalto.

Tai pasekmė ano nuolatinio nerimo neišnykti su miglomis, bet įasmeninti save tuose Viešpaties talentuose, kuriuos Jis davė.

Biografiniai metmens

J. Vainauskas yra vidutinio ūkininko sūnus, vienas iš dešimties vaikų, gimusių Joniškio (Š.) lygumose, kuriose niekas nepastoja kelio žmogaus žvilgsniui. Tenai tik kaip marios banguoja javai ar kaip sidabras blizga sniego plotai. Ir šitie gražieji toliai, be abejonės, supurtė mažojo Jonuko jausmus, praplėtė vyzdžius ir pajudino iš stagnacijos, kuri yra charakteringa artumos suspaustam žmogui.

Jis pamėgo medį. Galbūt dėlto kad medis aname Lietuvos pakrašty dunkso tik tolimame horizonte, kurio lengvai nepasieksi. Jis jį iš mažens studijavo, pažino jo paslaptis ir su juo susigyveno per visą savo amžiaus kelionę, kokią tik galima nueiti per 50 metų laikotarpį.

Kad labiau įsigilintų į savo siekiamą tikslą, Vainauskas įstojo į anuo metu veikusią Švietimo Ministerijos Pritaikomojo Meno studiją (3 mt.). Čia įgijęs gerą techninį pasirengimą, susidėjęs su P. Orentu, o vėliau su Preikštu, įsteigė mažą baldų dirbtuvėlę Kaune, kuri po trumpo laiko išaugo į stambią įmonę. Baldų gera kokybė ir jų meniškas apipavidalinimas buvo jo pasisekimo raktas.

Tremties kelių

Kas žino, gal Vainausko kūrybiniai jausmai būtų atbukę įmonės mašinų ūžime, gal būtų tapęs lietuviškuoju Krezu, nes jo gamybos baldus tegalėdavo "įkąsti" tik ministeriai ir kiti augštesnieji, bet tremtis nuo jo šį pavojų pašalino. Tremtyje jis neįstengė atidaryti naujo fabriko, bet ir nepalūžo, kaip daugis iš mūsų. Tremtyje jis įsigijo kaltus ir skaptukus ir išėjo į naujus barus.

Naši pradžia

Dirbo daug ir intensyviai. Pra slinkus vos keliolikai mėnesių, jis jau su apie 30 darbų dalyvavo meno parodoj Klagenfurte, Austrijoj (1945). Iš 11 tautybių ir apie 150 dalyvių. Vainauskas, vienintelis lietuvis, išėjo pirmuoju. Į šią vietą jį pastatė "Koertner Illustrierte" parodos apžvalginikas, tarp kita ko dar apibūdindamas, kaip stiprų savito stiliaus (tautinio) reiškėją.

Sekančiais metais vėl dalyvavo parodoje ir vėl nuskynė pirmuosius laurus. Šį kartą jis gavo ypatingo pripažinimo diplomą. Su tokiu pasisekimu Austrijoj jis dalyvavo net 6 parodose.

Be kūrybinio darbo jis dar turėjo meno studiją, kurią lankė 25 mokiniai.

Bene 1948 metais persikėlė į Angliją. Čia kažkurioj įmonėj jis gavo naktinio sargo darbą. Ir vėl ta pati giesmė: naktį laikrodis ant pečių, o dieną kaltas rankoje. Taip per trumpą laiką jis ir čia sugebėjo dalyvauti dve jose parodose — Edinburge ir Coventryje. Nors Anglija yra biznierių kraštas, bet ir joje esama žmonių, kurie domisi meno darbais. Antai žinomas lietuvių bičiulis p. Stewart atsiuntė Vainauskui laišką kuriame reiškė pasigėrėjimą jo parodos darbais ir teiravosi apie jų kainas.

Dabar Vainauskas gyvena Kanadoje, Toronte. Kūrybinį darbą pradėjo tik po poros metų, nes pradžioje gyvenimo sąlygos buvo labai nepalankios.

Darbai

Vainausko darbų esama daugelyje pasaulio kraštų. Po pasaulį jie pasklido dovanų pavidale.

Turbūt ir pats autorius nežino kiek kūrinių išėjo iš jo rankų. Tačiau, turint galvoje jo produktingumą, reikia manyti

Jonas Vainauskas
Darbo metu

— daug. Šias eilutes rašančiam teko susipažinti tik su maža jų dalele: Kalnų ožkos, Rugiapjūtė Lietuvoj, Rugiapjūtė Austrijoj, Artojas, Dievo Motina, Audros Sūkuriuose, Eglė Žalčių Karalienė, Triumfuojantis Kristus (škicas inž. Kulpavičiaus), Artėjančios žiemos rūpesčiai ir keletas portretų.

Jo kūryba dvelkia kaip šviežias kalnų oras, kuriuo vis dažniau norėtum pakvėpuoti. Jo kūriniai byloja giliu nuoširdumu, kompoziciniu bei formos apipavidalinimo stiprumu, idėjiniu subtilumu ir Technikos įvairumu. Šie ir yra patys svarbieji Vainausko kūrybos bruožai.

Jo tematika yra reali ir realiomis formomis apipavidalinta. Jis yra buities vaizduotojas. Net jo fantazija yra apvaldyta buities niuansų, pro kuriuos tačiau, prasiveržia asmeniška ekspansija.

Vainauskas yra ypač stiprus portretų kūrėjas. Jo portrete yra užtikrintas ne tik pozuotojo bruožų tapatumas, bet ir jo charakterio perkėlimas.

Apskritai, Vainauskas yra tapęs stambia lietuviško meno pajėga. Jis yra vertas daug didesnio dėmesio mūsų meno sluogsniuose. Iki šiol juo daug daugiau yra susidomėję svetimšaliai, kaip savieji. Jo pasiektasis meninis lygis yra gerbtinas dar ir todėl, kad jį įgijo labiau privatiniu būdu, o netrindamas įvairių akademijų suolus.

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalins niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarpiršČių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t. t., taipgi tinkamas vartoti vaikučiams kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra gera gyduolė nuo išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite valstinėse Chicagoj ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į:

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

Ko sulauksime 1999 metais?

Dr. L. H. Mc Daniel Amerikos Medikų suvažiavime taip nusakė medicinišką padėtį šio šimtmečio pabaigoje (1999 m. gruodžio 31 d.): bus išnaikintos visos užkrečiamos ligos, jų tarpe ir džiova, reumatinės širdies ligos, difterija, plaučių uždegimas, ir net paprastoji sloga bei kitos kvėpavimo organų ligos.

Vėžys bus sėkmingai išgydomas nukreipiant prieš jį virusus. Akių chirurgai daugelyje atvejų galės grąžinti regėjimą, kur dabar tai nevyksta. Išplitus sintetiniam maitinimosi būdui bus išnaikintas žmonijoje badavimas. Kurti-nebyliai kalbės panaudodami nešiojamą elektroninį įtaisą. Vitaliniai organai, kaip širdis, inkstai, plaučiai bus galima perkelti iš vieno žmogaus ir prigydyti kitame. Insulinas (prieš cukrinę) galės būti imamas tablečių būdu.

Tada jau bus surastas sėkmingas gydymas prieš augštą kraujo spaudimą, arteriosklerozę, degeneratyvines širdies ligas, leukemiją ir pavojingą anemiją. Harmonų pagalba moterys galės visada išsilaikyti jaunos, gražios ir grakščios.

Cigaretės stikliniame popieriuje

Amerikoje išrastas plonytis popierius, padarytas iš stiklo siūlų. Rūkant cigaretę, susuktą į tą popierių, degant tabakui, tas stiklinis popierius nedega ir prilaiko pelenus lyg kokia peleninė.

P. & J. JOKUBKA
TV, DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI
Pardavimas ir Taisymas
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro.

SOPHIE BARCUS
RADIO PROGRAMA
Iš WGES stoties — Banga 1390
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENNIO vak. nuo 7—8 v.
SEKAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
7121 So. ROCKWELL ST.

TELEVIZIJOS ir Radio Aparatų Taisymas
Sąžiningas ir garantuotas darbas
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037

PLATINKITE "DRAUGĄ"

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Avenue Tel. YArds 7-3278

MES PARŪPINAME KELIONES LĖKTUVAIS, GELŽKELIAIS, AUTOBUSAIS IR LAIVAIS.
Sutvarkome dokumentus norintiems atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME IR LIETUVIŲ Skyrių. Pildome afideivitus. Pasinaudokite.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASS'N
2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame augštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN.—Apdrausta iki $10,000.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antr. ir penkt. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO
B-VIŲ LYGOS, KURIOSE
Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki $10,000.00
I R
Paskolos Duodamos Namų Įgijimui
Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Dr. J. Vaišnora

– apie Italijos kultūrinį ir socialinį gyvenimą

Red. pastaba: Chicagoje keletą savaičių viešėjo iš Italijos atvykęs kun. dr. J. Vaišnora, atvykęs į JAV savo spausdinamos knygos reikalais. Tas mūsų kultūrininkas ilgesnį laiką gyvena Italijoje, Romoje, ir buvo įdomu daugiau patirti apie tą kraštą. Dr. J. Vaišnorai buvo patiekta eilė klausimų, į kuriuos paruoštus jo atsakymus čia ir dedame:

— Daktare, ilgesnį laiką gyvenate Italijoje. Gal galėtum papasakoti "Draugo" skaitytojams ką nors nors apie Italijos gyvenimą?

— Paprastai interview nemėgs tu, nes tai primena egzaminus, kurie mane kankino per 22 gražiausio amžiaus metus. Juoba, kad į patiektuosius klausimus atsakyti, reikia pasirengti, pastudijuoti, kad atsakymai būtų tiksl lūs. Ašgi, gyvendamas Italijoje, stoviu nuošaliai nuo Italijos gyvenimo, todėl mano atsakymai gali būti vien stebėtojo pastabos, kurios nepretenduoja į pilnumą ir tikslumą. Taigi.

— Kaip atrodo Italijos švietimo reikalai, kokią kryptį yra pasirinkusi Italijos mokykla?

— Pradžios mokslas Italijoje yra privalomas. Mokyklos perpildytos, bet kaikur jų dar trūksta ir valdžia bei privatinė iniciatyva deda pastangų parūpinti mokykloms patalpų. Jei Italijoje pasitaiko pradžios mokyklas nelankančių, tai vien dėl vargo, skurdo (kartais keli šeimos vaikai turi tik vienus batus ar vieną drabužį viešumon išeiti), bet tokių nėra daug. Šalia valdžios mokyklų, yra daug privatinių, išlaikomų daugiausia vienuolių. Pradžios mokykla bendrojo tipo yra 4 metų. Po jos seka licėjus taipgi 4 metų, kur jaunimas turi galimybės pasirinkti būsimųjų savo studijų ir pašaukimo kryptį. Keturių klasių gimnazija jau aiškiai skirstosi į humanitarinių mokslų šakas. Jau ir licėjuje mokiniai gali rinktis tokias klases, kurios parengtų juos būsimajai profesijai. Be to, yra daugybė specialinių, amatų mokyklų.

Universitetai yra perpildyti. Juose italų jaunimas, šalia praktinių mokslų, gausiai studijuoja humanitarinius mokslus (kalbas, teisę, istoriją ir kt.). Ypačiai kalbos jaunimą vilioja. Juk Italija yra labjausiai svetimšalių lankomas kraštas. Turizmui plėsti ir palaikyti yra daugybė institucijų, kuriose moką kalbas gauna geras vietas. O ir šiaip šių dienų Italijai tampriai įsijungiant į Vakarų Europos gyvenimą, kalbų mokėjimas darosi vis reikalingesnis.

— Kokia yra italų jaunimo moralė, kuo daugiausia jaunimas domisi: medžiaginėmis ar dvasinėmis vertybėmis?

— Šiandien kiekvienas kraštas žiūri į savo jaunimą su baime, kas iš jo bus ateityje. Karas kiekviename krašte paliko savo pėdsakus, taigi ir jaunimą paveikė. Tai ypačiai ryšku Italijoje. Badas ir skurdas vertė savo laiku jaunimą tapti valkatomis ir gatvės vaikais. Šis elementas reikia dabar atstatyti į normalaus gyvenimo vėžes. Iš politinio ir ideologinio taško žiūrint, šių dienų Italijos universitetų studentija yra išėjusi dar fašizmo mokyklą. Todėl nenuostabu, kad fašistiniai naujieji sąjūdžiai randa daugiau sekėjų kaip tik šių dienų studentijoje. Iš kitos pusės fašizmo skiepytas tautinis jausmas daro tai, kad komunistų partija mažiausia šalininkų turi kaip tik studentijoje.

Kita pokarinė epidemija tai "komikai", kurių Italijoje yra nemažiau leidžiama, kaip Amerikoje. Jie yra paslaptingų šaltinių finansuojami ir platinami. Reikia įsivaizduoti kokios įtakos tie "komikai" daro italų temperamentingiems ir jautriems jaunuoliams. O pasekmės — mažamečių tarpe pasitaiką žmogžudystės, apiplėšimai ir pan. Valdžia šiuo reikalu paskutiniu laiku ėmė rimtai rūpintis ir net įstatymo keliu tvarkyti jaunimui leidžiamą spaudą.

Medžiaginės vertybės Europoje, o ypačiai Italijoje, nėra taip lengvai pasiekiamos, kaip Amerikoje. Jų galima įsigyti tik per mokslą, iniciatyvą, darbš tumą. Fiziniu darbu Italijoje daug neuždirbsi ir jokios karjeros nepadarysi. Todėl jaunimas labiau domisi dvasiniais lobiais, kurie ateityje padės jiems susikurti patogesnį ir medžiaginį gyvenimą. Įvairiose valdinėse ir privatinėse tarnybose pirmiausia kreipiamas dėmesys į išeitąjį mokslą, specialybę, įsigytąjį mokslo diplomą. Čia be mokslo augštai neiššoksi, karjeros nepadarysi. Todėl suprantamas toks didelis į augštąjį mokslą besiveržiančiųjų skaičius.

— Kaip mokslą einąs jaunimas reaguoja į gyvai besireiškiančias krašte komunistines nuotaikas?

— Atsakysiu faktais. Jei kada nors surengiamos prieš komunistus demonstracijos, išmalamos komunistinių knygynų vitrinos ir kom. laikraščių redakcijų langai, tai padaro tik studentija, nekartą policijos prilaikoma ir draudžiama nuo ekscesų. Jaunimas karštas ir karštai reaguoja į komunistinį iššaukimą. Dėl to jie apšaukiami fašistais ir pan. Bet tai tėra tik prasiveržimas jų pažiūros į komunizmą, apie kurį jie žino daug teisingų faktų.

Įdomu, kaip italams praktikoje vyksta žemės reforma pravesti?

— Iki paskutinių laikų Italijoje vidutinysis luomas buvo nežymus. Socialinę Italijos padėtį charakterizuojant, galima taip apibūdinti: vieni perdaug turtingi (jų netaip daug, bet jų rankose stambūs kapitalai), kiti perdaug vargšai, skurdžiai, ypačiai kaimuose — darbininkai, žemės pusininkai, samdiniai, kumečiai. Skurdą dar padidino karas, kai daugelis neteko ir to mažo turtelio, kurį turėjo. O be to, dar iš prarastų kolonijų grįžo visko tenai netekę buv. kolonistai. **Tačiau pamažu einama prie šios nelygybės mažinimo. Visos politinės partijos (net lenktyniuodamos) daug dėmesio kreipia į socialinio klausimo vienokį ar kitokį sprendimą: kas radikaliau, kas švelniau.** Supran tama, kad šiose lenktynėse daugiausia pasižymi komunistai, kurie vargšams siūlo aukso kalnus, tik su viena sąlyga, kad jie bus pasiekti tik tada kai italų kompartija atsistos prie valdžios vai ro.

Italijos valdžia, kuriai jau kiek metų vadovauja krikščionys demokratai, ėmėsi pravesti žemės reformą. Žinoma, Italijos sąlygose ji nėra tokia radikali, kokia buvo kitados Lietuvoje. **Tam yra daug psichologinių ir ekonominių priežasčių. Žemės reforma nelietė gerai vedamų ir ekonomiškai stiprių nuosavybių. Nusavinami tik neišnaudoti žemės plotai. Jie dalinami vargšams bežemiams.** Bet davus jiems žemės dar ne viskas: reikia juos pastatyti ant kojų, įkur dinti. Todėl valdžia duoda ne tik žemės, bet padeda pasistatyti trobėsius, įsigyti inventorių. Pati valdžia praveda kelius, van dentiekį drėkinimui (kur to reikia), melioraciją, be ko naujakurys liktų toks pat skurdžius, koks buvęs. Naujieji ūkininkai, taip įkurdinti, yra jau pajėgūs išsilaikyti patys ir gaminti kraš tui. Suprantama, kad šitaip vedama žemės reforma eina lėtai. **Valdžiai susidaro rūpestis ne vien kiek žemės išdalinti, bet kaip sukelti kapitalą naujakuriams įkurdinti. Naujakuriai ir yra tas vidutinysis luomas ir užtvara prieš komunizmo propagandą. Jie supranta, kas jiems daro gera ir nesiduoda komunistų agentų vilionėms. Kompartija** (Nukelta į 6 psl.)

PREMIJUOTI GYDYTOJAI

Dr. W. McDermott Dr. I. Selikoff Dr. E. H. Robitzek Dr. C. Muschenho

Dr. K. Menninger Dr. W. Menninger Dr. Karl P. Link Dr. R. D. Defri

Už savo nuopelnus medicinai buvo pagerbti Lasker premija šie gydytojai: dr. W. McDermott ir dr. C. Muschenheim (abudu Cornell universiteto) ir dr. E. H. Robitzek bei dr. I. Selikoff (abudu iš Seaview ligoninės, New Yorke) — visi keturi pasižymėjo tuberkuliozės tyrimais. Dr. R. Defries — už preventyvinę medicinų Kanadoje; dr. K. P. Link, Wisconsin universiteto profesorius — už tyrimus širdies ligų; broliai daktarai Karl ir William Menninger, turį savo kliniką Topekoje, Kansas, už panaudojimą geriausių psichoterapinių metodų

Roosevelt Furniture Miegamo Rakandų Išpardavimas!
11 gabalų — tiktai už $169.00
Į šį setą įeina lova, dreseris, komoda, springsai, matrasas su vidujiněm spiruoklėm, 3 vanity stiliaus lempos, 2 miegamos pagalvės ir kilimas. Didelis pasirinkimas ir kitokių baldų. Galima užeiti vakarais. Parduodame išmokėjimais. Už 6 mėnesių išmokėjimus neimame jokių nuošimčių. Prieš perkant baldus, užsukite į šią lietuvišką krautuvę, apžiūrėkite baldus ir patirkite kainas.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 WEST ROOSEVELT ROAD Tel. SEeley 3-4711
Felix Raudonis, sav. ir menadžeris
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

JONAS GRADINSKAS
KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ
Televizijos, radijas, patefonai, lempos, antenos, baterijos
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
Pas specialistą nupirksi pigiau, sutaisys geriau

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec's
OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad. ir šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p.
Trečiad. 9 ryto iki 12 v., o Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
Complete Auto Service
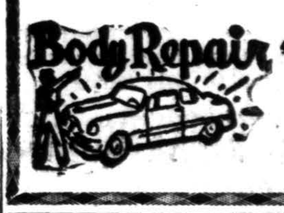

4542-44 S. Western Ave. Tel. CLif. 4-0079
Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Jis šioje srityje dirbą nuo 1936 metų, taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų telef. WAlbrook 5-7580.

BUICK'AS
LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS

CONRAD'AS FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)

Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningai ir gražiai atliekamas darbas
414 West 63rd Street
Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840

1956 METŲ
• TELEVIZIJOS •
FM ir NEŠIOJAMI RADIJAI
Augštos kokybės fonografai
— DULKIASIURBIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIJO LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų
TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
— VISKAS GARANTUOJAMA —
Kainos žemiausios
DAINA TELEVISION
sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSN.
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
pataria:
1. Nepraleiskite visų uždirbtų pinigų. Taupykite nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.
2202 WEST CERMAK ROAD
Tel. VIrginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Chartered and Supervised by the U. S. Government
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiad. visai neatidaroma.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

MES PRISTATOME ANGLIS BEI PEČIAUS ALIEJŲ
DIDELIAIS IR MAŽAIS KIEKIAIS!

Mes taipgi perkraustome jūsų baldus saugiai — keletą blokų ar keliasdešimts mylių. Reikale šaukite mus.
Vieno kambario baldus arba viso namo — kreipkitės pas mus. Turį daug metų patyrimo perkraustymo darbe.
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. VIrginia 7-7097

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS
IŠ ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
Šaukite:
R. ŠERĖNAS
4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel. VI. 7-2972

TELEVIZIJOS, RADIO IR PHONOGRAFŲ
TAISYMAS IR PARDAVIMAS
Geriausios firmos — garantuotos dalys. Prityrę mechanikai darbą atlieka sąžiningai ir greitai.
FRANK'S TV & RADIO
SALES & SERVICE
Pranas KERŠIS — Paulius F. ENDZELIS
748 West 33 Street CAlumet 5-7252

AUGŠTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS — PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS
PATARNAVIMAI VELTUI VISIEMS MŪSŲ NARIAMS
Nuo 1924 iki 1955
Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASS'N: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki $10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokėjo augštesnį dividendą, negu kitų finansinių įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali iškeisti čekius, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaitome už šiuos patarnavimus. 5. Parduodame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingomis sąlygomis duodame paskolas perkant namus.
Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir Bonus Savings.
Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviškiausioje lietuvių taupymo bendrovėje.
CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6234 South Western Avenue JOHN PAKEL, Prezidentas GRovehill 6-7575
Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.
VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 9 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 6 valandos po pietų.

Jūsų ir Jūsų šeimos saugumui
Jei turite Universal Savings sąskaitą, tai galite būti tikri:
Kad Jūsų taupomi pinigai atneš Jums daugiau pelno...
Kad Jūs turite lėšų nelaimės atveju...
Kad Jūs galite pirkti pageidaujamą prabangos daiktą tada, kada norite...
Kad turėsite pinigų, kada jie bus reikalingi.
Tarnaveme bendruomenei ištisus 32 metus be pertraukos, ir tarnybą plečiame. Universal Savings yra draugiška finansinė įstaiga, aptarnaujanti Jūsų kaimynus ir norinti patarnauti Jums.
Esame Federal Savings and Loan Insuranee Corporation nariai. Santaupos apdraustos iki $10,000.00.
UNIVERSAL SAVINGS
and Loan Association
1800 SOUTH HALSTED STREET

ARCHITEKTAS ATOMINIAME AMŽIUJE

EDM. ARBAS-ARBAČIAUSKAS, Birmingham, Mich.

Technologai ar architektai parengs statybinius planus atominiam pasauliui? Tokį klausimą iškėlė Atominės Energijos komisijos mokslininkai Ženevos konferencijoje.

Šveicaras Rudolf Steiger į tai atsakė: "Kai žmonija pradėjo naudoti elektrą ir garą, išdygo fabrikai ir apie juos išaugo sodybos, kaimai bei miestai be jokio architektūrinio išplanavimo. Šis nesusipratimas turi būti išvengtas atominiame amžiuje. Ir šią problemą tegali išspręsti architektas".

Architektui Rudolf Steiger ir pavesta parengti planus laboratorijų, skirtų atominės energijos tyrimui. Laboratorijos užims 90 akrų plotą; jos tirs naujus elementus: synchro-cyclotronus ir 25 bilionų electro voltų protoninius synchrotronus. Rudolf Steiger mano, kad architektas yra pagrindinis asmuo, per kurio kūrybines mintis turi praeiti kiekvienas, kad ir smulkiausias daiktelis, suištas su pastato paskirtimi ir jo funkcijomis. Pavyzdžiui, prieš porą metų jis parengė planus Zuericho ligoninei, kainavusiai apie 20 milionų dolerių; jis dirbo ne tik prie architektūrinių planų, bet ir prie vidaus dekoravimo, šviesų, ligoninės apstatymo — baldų, vežimėlių, virtuvės indų, net ir smulkiausių, daktarų vartojamų, įrankių.

Sekantis architekto Rudolf Steiger uždavinys, net daug didesnis ir galbūt, pirmas pasaulyje: parengimas projektų atominiam miestui Zuericho Kontone.

Jau pirmieji žingsniai, pritaikant atominę energiją gyvenime, parodo, kad architekto laukia dideli ir sunkūs uždaviniai, pajungiant atominę energiją miestų, fabrikų, gal net ir sodybų, pastatuose.

APIE ITALIJĄ

(Atkelta iš 5 pusl.)

ja tokių tarpe neranda šalininkų. Tai parodė netaip seniai įvykę rinkimai į ūkininkų ligonių kasas, kur partijoms statant savo kandidatus, komunistai nesurinko nė 10% balsų.

— O kaip yra su butais darbininkams? Ar jų pakanka esant tokiam gausiam gyventojų prieaugliui?

— Butų klausimas Italijoje vis dar labai aktualus, nors ir šioje srityje padaryta daug. Jau vien dėlto, kad Italijoje kasmet priauga apie 400,000 gyventojų, vien tik jiems parūpinti butų yra didelė problema. O kur dar iš karo metų netekusieji pastogės. Valdžia stato pigių butų kolonijas, jos kaikur virtę ištisais miesteliais, bet vis dar visiems bent padoraus kambario nepritenka. Privatine, tuo tarpu, iniciatyva statomi prabangiški palociai, kurie dažnai ilgus metus stovi tušti dėl brangumo ir jie paprastiems darbininkams yra neprieinami. Iš to matyti, kad yra kapitalų, kurie tačiau nukreipiami į tokias statybas, kurios nepadeda išspręsti butų trūkumus. Čia reiktų stipresnės valdžios rankos, kuri imtų kontroliuoti ir privatinę statybą, kad ji tarnautų aktualiesiems krašto reikalams.

— Koks gali būti palyginimas tarp eilinio Italijos ir Amerikos darbininko?

— Eilinis Italijos darbininkas nė iš tolo negali lygintis su Amerikos darbininku. Italui savas namelis, automobilis, televizija yra tik svajonė. Dažnas dirbdamas negali nieko susitaupyti ateičiai: jis vos pragyvena. Nieko neturėdamas, nieku nerizikuoja ir todėl nekartą pasiduoda komunistų propagandai, kuri viską žada tik ateityje. Be to, italas darbininkas nekartą į darbą žiūri kaip į prakeikimą. Jo svajonė lieka išsilaisvinti iš sunkaus darbo ir surasti lengvesnius pragyvenimo šaltinius. Jis mato pavyzdžių, kaip kaikurie nieko nedirbantieji gerai ir sočiai gyvena. Todėl metas į visokias kombinacijas, kad tik netektų sunkiai dirbti. Vienintelė jam prieinama pramoga yra sporto rungtynės ir kinas. Kinai yra pigūs ir gausiai lankomi.

— Kokios yra politinės Italijos nuotaikos? Galimo tarp Rytų ir Vakarų konflikto atveju, kur pasuktų italų tauta?

— Nelaiminga toji Italija! Iš paskutinių karų ji išėjo vis pralaimėjusi, su nuostoliais, netekusi tūkstančių savo jaunimo, kritusio karo laukuose. Nėra šeimos, kuri nebūtų paaukojusi savo tėvo, vyro ar sūnaus karo dievaičiui. Todėl suprantama, kad taiki italų tauta karo bijo, jo nenori, karą laiko ne tautiniu, bet valdančiųjų užgaidų reikalu. Italijos komunistai šitokias nuotaikas labai išnaudoja, skelbdami, kad tik Sovietų Sąjunga yra taikos skelbėja ir nešėja. Esą, jei Sovietų Sąjunga, mušdama imperialistus, atsidurtų prie Italijos sienų, italai nepakeltų prieš juos ginklo...

Tačiau negalima sakyti, kad italai nebūtų patriotai. Jie yra labai jautrūs, kai kasnors pažeidžia Italijos interesus. Tai buvo galima matyti Triesto atgavimo metu. Jugoslavijos užgrobtojo miesto valdymas ir italams negražinimas buvo tautos labai pajustas.

Italai dėkingi Vakarams, kurių įsikišimu, tasai miestas buvo atgautas. Be to, Vakarų (ypačiai Amerikos) po karo suteiktoji parama kraštui atstatyti, dar labiau nukreipė italus į Vakarus. Gaila, kad Italija neteko De Gasperi, kuris pakreipė Italijos politiką Vakarų linkme. O ir Italijos darbininkija ima vis labiau įsitikinti, kas Italijos pramonę remia medžiagomis ir darbo galimybėmis. Tai konkretūs faktai, o ne vien gražūs pažadai, nuo kurių sotus nebūsi. Todėl suprantamas komunistų pralaimėjimas paskutiniuose darbininkų profesinių sąjungų (unijų) rinkimuose, kuriuose komunistai neteko daug vietų ir įtakos.

O apie Sovietų Sąjungos darbininkų rojų vis dar papasakoja iš Rusijos grįžtą karo belaisviai, kurie yra gyvi liūdininkai ko sulauktų Italija pasidavusi komunizmo vilionėms. Italija yra įsipareigojusi Vakarams, ir savo pareigas atliks, o šiandien ji gali saugiai jaustis, kada prie Austrijos ir Jugoslavijos sienos būdi Amerikos karys, saugodamas Italijos laisvę ir ramų jos gyvenimą.

Z. Juškvč.

Ar televizija kenkia akims?

Žurnalas "Science Digest" skelbia, jog naujieji tyrinėjimai parodė, kad normalioms akims televizija nekenkia, kad tik būtų laikomasi reikiamo nuotolio ir paveikslas yra gana aiškus. Tačiau, žiūrint į televiziją ilgas valandas, akys gali pavargti ir reikalingos poilsio. Patariama žiūrint televizijos turėti kambaryje lengvą, iš šalies krintančią šviesą. Negerai žiūrėti televizijos visiškai tamsiame kambaryje. Reikia nuo aparato būti kiek tik galima toliau, kiek leidžia geras matomumas. Kuo toliau sėdima, tuo mažiau turi įsitempti akies muskulas, nustatydamas akis geriausiam matymui. Nėra jokio pavojaus dėl televizijos spindulių.

101-mas elementas

Kalifornijos universitete surastas 101-mas elementas — medžiagos vienetas, kokio iki šiol žemėje nebuvo, o koks gautas sintetiniu keliu. Jis pavadintas mendelevium, pagal vardą mokslininko Mendelejevo, kuris susekė elementų periodinę sistemą. Naujojo elemento atomai yra sunkiausi, labiausiai masyvūs iš randamų gamtoje atomų. Šis elementas buvo atrastas elementą 99 bombarduojant 41 miliono voltų alfa dalelėmis, kurios buvo helijaus atomų branduoliai; jie buvo šaudomi iš 60 colių stambumo Crocker ciklotromo.

Naujasis elementas yra stipriai radioaktyvus. Jisai per kelias valandas pasikeičia.

Operų sezonas televizijoje

NBC bendrovės televizijos programų tvarkytojai, atsižvelgdami į žiūrovų pageidavimus, šį sezoną numato pateikti net septynias pilnas operas. Sezonas atidaromas lapkričio mėn. 6 d. nauja Lukas Foss fantastine opera "Griffelkin". Gruodžio mėn. 4 d. Puccini "Madame Butterfly". Kalėdų dieną pakartotinai Gian-Carlo Menotti "Amahl and the Night Visitors". Sausio mėn. 15 d. spalvota Mocarto "Užburtoji Fleita", vasario mėn. 26 d. pasaulinė premjera amerikinės operos "La Grande Breteche", muz. Stanley Hollingsworth. ir sezono uždarymas numatytas melodingąja Čaikovskio opera "Eugenijus Onieginas". Visi pastatymai bus išpildyti anglų kalba.

Žmogus jieško viduj savęs to, kas yra augštesnis už jį patį.

— V. J. Budrikas

TYK COAL & FUEL OIL CO.
2531 S. KEDZIE
Bl. 7-7212
BLUE FLAME RANGE OIL and FURNACE OIL
COAL DEL. ½ TON and UP

Come In And Browse Around!
BIG FALL SALE
— ON —
EVERYTHING IN ELECTRICAL APPLIANCES
AT VERY LOW PRICES
Courteous Service at all times
WHOLESALE APPLIANCES
2310 SO. CICERO AVENUE
CICERO, ILLINOIS

ROŽANTINIS ŽIEDAS
ROSARY RING

Gražus sidabrinis—$5,00 (Pažymėkite kokio dydžio). Bažnyčios leista nešioti. Patogus, karoliai sukasi aplink žiedą, galite privačiai melstis viešoje vietoje.
GAREN INDUSTRIES,
Box 525, Libertyville, Ill.

Gauta nauja siunta knygelių
KAIP PASIRUOŠTI JAV PILIETYBEI

Klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbomis. Spaudai parengė Pr. Šulaitis. Peržiūrėjo teisėjas Alfonse F. Wells. Kaina 60 centų.
Pasiskubinkite įsigyti reikalingą knygelę, kuri tikrai palengvins įsigyti JAV pilietybę.
Pinigus su užsakymais siųsti:
"DRAUGAS", 2334 S. Oakley ave.
Chicago 8, Ill.

A GIFT OF BEAUTY! THAT LASTS FOREVER!!
This Tiger Cowry macks a handsome Paperweight or unusual Table Decoration. A gift to remember through an infinite number of Christmases. Approximately 3 inches long. Send only $1.00. We pay postage. Satisfaction guaranteed.
CARIBBEAN SHELL SHOP
P. O. Box 311 SARASOTA, FLA.

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juosteles pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygų.

NO GUESSING! New sight figures lead automatically!
Here's simple way to improve your marksmanship IMMEDIATLY! Use Frank Chapek's sensationally successful, proved-in-the-field Leader Sight. Fits all shotguns, single or double barrel, over and under models (except .410 ga.)... also poly choke guns and compensator barrels. Made of model latex rubber; no scratching, marring; no screws, bolts, tools needed. Attach in seconds!! Rush ORDER TODAY: Only $1.10 postpaid. (Sorry, no c. o. d.'s). Satisfaction or money back!
CHAPEK'S LEADER SIGHT COMPANY
P.O. Box 856-AF, Sheridan, Wyo.

MOTERIMS IR VYRAMS

"JEZAUS" PARAŠAS
Kolonikai ir špilkos
IDEALI DOVANA
Šie nepaprasti papuošalai, su "Jėzaus" parašu Aramaic kalboje (Jo laikų kalba) yra paskutinė naujiena, kuri sukels susidomėjimą kiekvieną kartą, kai jūs jais pasipuošite.
Kolonikai $2,25 — pritaikyti kaklaryšiams sagtukai $1.25. Spilkos moterims $1.15. Galite gauti 18K oxid. auko ar rhodium, netamsėjančio platinos užbaig. metalo. Neparduodami detalinėse krautuvėse. Nuolaidos bažnytinėms ar pašalpinėms organizacijoms. Siųskite užsakymus į Dept. MC.
CHURCH ENTERPRISES
8522 Washington Blvd.
CULVER CITY, CALIFORNIA

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. KALNĖNAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

COMPTOMETRO-MAŠINRAŠČIO MOKYKLA
Priima naujus kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduosi iš dulkino fabriko ir dirbsi švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Kesiūnui tel. BIshop 7-3013 arba kreiptis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

Chicagos švariausias ir moderniškiausias Piknikų Daržas —
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road,
Willow Springs, Illinois

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

LIETUVIŠKOS SVEIKINIMŲ KORTELĖS
Švenčių, sukakčių, vardinių, gimtadienio ir kitomis progomis labai tinka panaudoti naujai išleistos lietuviškos kortelės, paruoštos JAV lietuvaitės dailininkės Elenos Putris.
Kortelės keturių spalvų, su grakščia lietuvaite tautiniuose drabužiuose, su tulpių, aguonų, kviečių, vosilkų puošmenimis, su tautiniais ornamentais.
10 kortelių su vokais kainuoja $1.00.
Užsakymus su pinigais siųskite:
DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
CHICAGO 8, ILL.

Lietuviškos kortelės pavyzdys

WE THINK THAT OUR FRENCH FRIED SHRIMPS ARE DELICIOUS . . .
YOU MUST TRY THEM TO APPRECIATE THEM
$1.49 lb. — FREE SAUCE —
Free Delivery
We carry a complete line of fresh fish daily. Smoked fish and fried fish.
ARCHER FISH MARKET
4160½ ARCHER AVENUE LA. 3-3429

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe; Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks svejkatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.
AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?
Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.
Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE
JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.
29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

SAFE
Apsisaugokite brangenybes nuo ugnies, pavogimo, pamesimo. Išsinuomokite SAUGIĄ PASIDĖJIMUI DĖŽUTĘ PAS DROVERS. Tiktai $4.00 metams (Plius Taksai)
Nuo pirmad. iki Penktadienio — 9 val. ryto iki 2 v. p. p.
Ketvirtadienio vakarais — 5 val. p. p. iki 8 val. vak.
Patogus mašinoms pastatymas Drovers sklype.

DROVERS SAFE DEPOSIT COMPANY
AFFILIATED WITH
The Drovers Banks
47th Street & Ashland Avenue YArds 7-7000
Since 1883

Mano namiškiai taip . . . O kaip tavo?

Tiek daug žmonių jūsų apylinkėje taupo su apdraustu saugumu pas District Savings delto kad nėra nei patogesnės, nei draugiškesnės, nei rūpestingesnės vietos taupymui.
Kiekviena sąskaita yra saugiai apdrausta iki $10,000 ir dividendai yra prirašomi du kart kiekvieną metą.
Atvykite, patys pamatykite kodėl daugiau ir daugiau žmonių pasirenka District Savings.

DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED ST
CLiffside 4-0104

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

LAIŠKAI IŠ AFRIKOS (3)

Rytai—"maleš" karalystė

Mieloji Ada,

praeitame laiške bandžiau nupasakoti Tau kaikuriuos būdingus Rytiečių, kurių tarpe gyvename, bruožus. Juos visus išvadinti sunku. Yra, pavyzdžiui, europiečių, kurie mano, kad rytiečius charakterizuoja jų nuolatinis skėteriojimasis rankomis, jų žes tikuliavimas. Tiesos yra ir šitoje nuomonėje, ir aš pats kiek didesniame diskusijų būrelyje — atvirai prisipažinsiu — vengiu atsisėsti šalia rytiečio: kam bereikalinga rizika — bemojuodamas rankomis apie mano veidą, ims dar ir iškabins netyčia akį. — Tačiau viskas reliatyvu šiame pasaulyje: dar šią vasarą, dirbant Sorbonoje su studentų užsieniečių grupe, skandinavai apibūdino man prancūzą kaip poną, kuris kažkodėl nuolat mosikuoja rankomis...

Kiti dar sako, kad egiptietį charakterizuoja jo juokas. Gyvenu, mat, krašte, kur žmonės daug, ilgai ir garsiai juokiasi. Papasakoja, sakysim, du mano kolegos vienas kitam anekdotą, pasijuokia valandėlę menką, patapšnoja per pečius, paspaudžia vienas kitam ranką, ir — juokiasi toliau. — Tu man sakysi, kad ir amerikiečiai moka juoktis. Prancūzų sociologai moksliškai aprašė amerikonų juoką ir įrodė, kad prezidentas Rooseveltas išmokė amerikiečių tautą šypsotis ir juoktis. Tačiau rytiečių juokas visai kitoks: tai sunkus, šiurkštus juokas, tai ne upelio čiurlenimas per kriokliu, o vežimo riedėjimas gruodu. Amerikietis juokiasi visa galva, o egiptietis — pilvu. Tačiau juoktis žmogui neuždrausi, o iš juoko didelės filosofijos irgi nepadarysi.

Todėl reikia grįžti prie mano žmonos aptarimo: rytietis yra žmogus, kuris į įvairius gyvenimo jam statomus klausimus atsako vienu ir tuo pačiu žodžiu: "maleš". O ką reiškia tasai "maleš", tiesiog taip ir neįmanoma atsakyti. — Nuneši, pavyzdžiui, batus pataisyti. Sako, bus gatavi pirmadienį. Nueini pasiimti, žinoma, tik trečiadienį. Batai negatavi: "maleš" — sako batsiuvys. Tai reikštų, maždaug, "neimk į galvą". — Tarnas, valydamas dulkes, sudaužo vazą. Žmona įeina į kambarį: "maleš" — sako jis jai. Tai reikštų, maždaug "atsiprašau", — nes žodžio atsiprašau arabų kalboje nėra, ir patys egiptiečiai tarpusavy vartoja dažnai prancūzišką pardon. — Šį pavasarį užsisakėm visi vietas laive birželio 30-tai ir nusipirkom laivokartes. Staiga mums praneša, kad rektorius uždraudė profesoriams išvykti prieš visų egzaminų pabaigą, taigi, maždaug prieš liepos 15. Pasipiktinę protestuojam, aiškindami, kad vėliau vietų laive nebegausim: "maleš" — atsako universiteto administracija. Reiškia maždaug: "viskas susitvarkys, nesirūpinkit".

Žmogaus, kuris keliauja per pasaulį, žodžiu "maleš" apsigindamas nuo visų gyvenimo rūpesčių, filosofija maždaug tokia: jei aš ką blogo padariau, tai negi aš, silpnas žmogus, dėl to kaltas? Jei pažado neištesėjau, tai juk dar bus rytdiena, gyvenimas nepabėgs. Jei ateitis neaiški, gra sina savo sunkumais ar nežinomybe, tai juk žmogaus gyvenimas Dievo rankoj — Jis jau pasirūpins, kad viskas susitvarkytų.

Pritaikykime dabar šią filosofiją politiniame gyvenime. Kiekvienais metais, sugrįžus į Prancūziją, žmonės, besidomį politika, manęs klausia: na, tai kaip ten su jūsų valdžia Egipte, ar karininkų valdžia ilgai dar išsilaikys? ar visuomenė labai nepatenkinta? — Pasakyk, mieloji, ką aš, kuris suprantu maleš filosofiją, galiu atsakyti žmogui, nežinančiam kas yra Orientas? Kad žmonės nepatenkinti? Kad jie negali prieš kariuomenę pasipriešinti? Kad krašte yra — sakys prancūzai — pasyvinė rezistencija?

Ne, visa tai neteisybė, nes tai europiečio galvojimas. Egiptietis savo valdžios atžvilgiu jau, turbūt, nuo faraonų laikų užima "maleš" jam padiktuotą poziciją: jis tiesiog nei priešinasi, nei pritaria. Geriausia valdžia gali ateiti su geriausiais sumanymais. Ji kreipsis į tautą. Tauta entuziastiškai parėkaus vieną mėnesį, o paskui, nepastebimai, pamažu išslys iš rankų, liks tiktai kažkokia minkšta masė. Valdžios teisė būti valdžia, valdžios likimas — praeiti, kaip praeina visos valdžios. Ir visi valdžios planai, reformos, tai ne taip, kaip Europoj ar Amerikoj: pavyksta arba nepavyksta, — bet kažkaip suskystėja ir ištirpsta pamažu. Tik netyčia prisimeni — rodos, pernai kalbėta, žadėta, o šįmet — užmiršta. Maleš.

Tai, kas skiria Vakarų kultūrą nuo Rytų kultūros — tai, būtent, visiškai kitoniškas laiko vertės suvokimas. Europiečiui, o tuo labiau amerikiečiui, laikas — tai pinigas, gyvenimas žmogui duotas, kad jis dirbtų, kažką — nors gal dažnai ir jis pats gerai nežino ką — padarytų, nuveiktų. Gražiai mums kartą mažame, privačiame, studijų būrelyje, pasakojo dominikonas Tėvas Jomier, Islamo religijos specialistas: norint suprasti muzulmono galvojimą, sakė jis, reikia visų pirma neužmiršti, kaip juokingai jam turi atrodyti mūsų vakariečių pastangos vis kažkur bėgti, kažko skubėti; žmogus juk turi protą tam, kad suprastų, jog vistiek niekur toliau mirties nenubėgsi, jog visas žmogaus gyvenimas, kaip smėlio grūdas, randasi Viešpaties rankoje.

Rytiečiai nėra vien tinginių ir dykaduonių tauta, ir jų gyvenimo supratimas per ilgus amžius buvo vienintelė galvojančios žmonijos pažiūra į gyvenimą. Prisiminkime tiktai Kristaus palyginimą apie laukų leliją. Viduramžių kontempliatyvinius vienuolių ordinus. — Vakarietiškas tempas, tasai judėjimo velnias, yra naujųjų laikų išimtis, o ne žmonijos gyvenimo taisyklė.

Algirdas

BALIONAS ORO TYRIMAMS

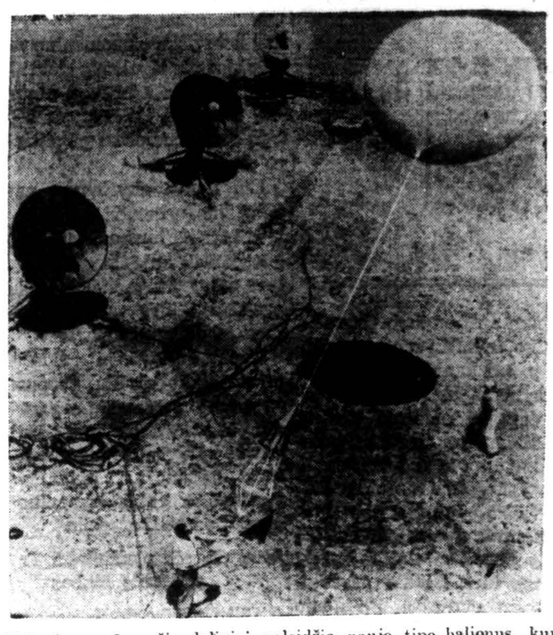

JAV kariuomenės ryšių daliniai paleidžia naujo tipo balionus, kurie iškyla iki 80,000 pėdų augščio. Šie naujieji balionai kyla dvigubai greičiau, kaip ligi šiol vartotieji. Jie paleidžiami iš Fort Monmouth, N. J. Apačioje pririštas radijo siųstuvas, kurs signalizuoja duomenis apie orą. Prie to radijo siųstuvo įtaisytas parašiutas. Kai balionas pasiekęs numatytą augštį, siųstuvas, prilaikomas parašiuto, saugiai nusileidžia.

Apie "Kražių Skerdynių" II laidą

"Draugo" rugp. 27 d. kultūriniame priede tilpo žinutė apie sėkmingą platinimą "Kražių skerdynių" II laidos. Toje žinutėje buvo stengiamasi skaitytoją supažindinti su "Kražių skerdynėmis" bei su jų autoriumi, tačiau nebuvo paminėta šios knygos neeilinė istorija.

Ši knyga pasiekė skaitytoją neįprastu knygai būdu, o yra vaisius knygų leidėjo a.a. Adomo Dundzilos paskelbto literatūros konkurso. Adomas Dundzila, norėdamas paskatinti autorius kurti ką nors su Lietuva ir jos praeitimi surišta, 1937 — 1938 metais paskelbė literatūros konkursą istoriniam romanui šiomis temomis: 1. Kražių skerdynes vaizduojantis veikalas, 2. Mu ravjovo laikus ir 3. Spaudos draudimo gadynę.

Deja, "Dirvos" B-vės leidykla gavo tik pirmąją tema rankraštį, kurį ir išleido. Taigi "Kražių skerdynės" yra konkursinis romanas, išleistas "Dirvos" b-vės. Vėliau šis veikalas laimėjo Katalikų Veikimo centro premiją ir ano meto Lietuvos spaudos buvo itin gražiai paminėtas.

Yra džiugu, kad šios vertingos knygos yra išspausdinta antra laida ir kad ji vėl iš naujo lengvai rado kelią į skaitytoją. Tik gaila, kad naujoje laidoje iš viršelio yra išmesta "Dirvos" b-vės emblema. Viršelis turėjo likti lygiai toks, kaip ir originale, nes taip yra įprasta daryti leidžiant pakartotines knygų laidas, o tik pirmojo puslapio antroje pusėje turėjo būti pažymėta, kad II laida yra "Nemuno" leidyklos.

Marija Dundzilaitė-Abromaitienė

Tamsaus ir vienišo meilumo nakties žvaigždėtame šešėly aš mokausi kito pasaulio kalbos.

— V. J. Budrikas

Stalinas mažėja naujuose leidiniuose

Sovietijoje iš spaudos pasirodė naujai perradaguota Lenino biografija. Ją perradagavo Maskvos Markso-Engelso-Lenino- Stalino institutas. Naujojoj biografijoj Stalinas jau nebevaizduojamas kaip genialus Lenino bendrų kovų draugas, bet tik kaip vienas iš jo buvusių padėjėjų ir bendradarbių; labai plačiai nušviesta Lenino mintis apie kolegialį vadovavimo principą; išsamiai aprašyti Lenino bandymai padaryti iš armijos aštrų partijos instrumentą. Ta pačia proga plačiai nušviestas Lenino vaidmuo kominterno įkūrime ir tarptautiniame revoliuciniame darbininkų sąjūdyje.

Telef. REpublic 7-5803
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

PARKHOLME SERVICE STATION
5000 W. Cermak Rd., Cicero, Ill.
Lietuviška gazolino stotis ir automobilių aptarnavimas
William J. Grigelaitis, sav.

Įpestingai ir pigiai taisau
TELEVIZIJOS APARATUS
Garantuoja darbą ir dalis.
J. MIGLINAS
Telef. — HUmbold 6-1038

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. BI. 7-7075 arba RE 7-9842

Vestuvių nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė
Precin Photo Studio
INC.
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

VIKTORO KOŽICOS
CALL ME MOTORS CO.
Lietuviška gasolino Shell stotis ir Auto taisymas. 5759 S. Western Ave. Tel. RE 7-9533. Atliekami motorų remontai, lyginimo, dažymo darbai ir keičiamos dalys.

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa
BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLifside 4-6376..
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išvežiojame į visus artimuosius miestus.

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
6930 S. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.
1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

LIUDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western — 3 atskiros air-cond. koplyčios
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

KOKIĄ DAINĄ ARBA MUZIKĄ JŪS GERIAUSIAI MĖGSTATE?
Parašykite ar atneškite į BUDRIKO KRAUTUVĘ, 3241 So. Halsted Str., Chicago 8, Ill. Ta daina ar muzika bus Jums išpildyta per Budriko Radio programą ketvirtadieniais vakare nuo 6—7 val. iš WHFC 1450 K. radio stoties ir paskelbtas Jūsų vardas. Taip pat dykai bus paskelbta Jūsų gimtadieniai, vestuvės, sukakt uvės, laidotuvės, parengimai.
Vardas ir pavardė .....
Adresas .....
.....

Televizijos – geriausių išdirbysčių:
21 colio paveikslas nuo $129.00 iki $399.00; dykai 30 dienų išbandymui, lengvais išmokėjimais. Jūs galite laimėti $200.00 cash, jeigu įrodysite, kad kur kitur parduoda geresnes televizijas, negu Budrikas.
JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SOUTH HALSTED STREET
Tel. CAlumet 5-7237
Įmonė atdara pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 vakare. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais nuo 10 iki 5 val.

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Saukite sekančiai:

3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
ANTANAS VILIMAS
Telefonas — FRontier 6-1883

KAZIK FURNITURE Co.
1506 W. 63rd St., tel. PR 8-1331
Naujose erdvios patalpose, lengva pasiekti gatvėkariais ir automobiliams pastatyti yra vietos, be jokių apribojimų.
Turime didžiausį pasirinkimą įvairių rūšių baldų ir kitų namų reikmenų. Kviečiame mus aplankyti ir pasirinkti kas yra reikalinga jūsų salionui, miegamajam ir kt. kambariams. Prieš pirkdami baldus, patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.
GAMINAME SALIONO BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS.
Pasirinkite stilių, kuris jums patinka. Taip pat atnaujiname senus baldus.
JUOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAIČIAI

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEdarcrest 3-6335

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572
VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0761
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE VIrginia 7-6672

Moterų GYVENIMAS

No. 20
No. 101

Redaguoja ST. SEMENIENĖ, 3130 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. DAnube 6-6887; VIrginia 7-0618

Naujosios Moters redaktorė

Pasirodžius pirmajam lietuvei moteriai skirtam išeivijoje žurnalui "Moteriai", stengiamės "Moterų Gyvenimo" skaitytojas supažindinti su juo ir jo redaktore.

"Moters" redaktorė **Stasė Prapuolenytė,** dažnai pasirašanti slapyvarde **Aguona,** mokytoja, poetė, publicistė, visuomeninkė, yra gimusi Kaune, studijavusi humanitarinius mokslus Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir Readingo universitete Anglijoje. Anglų kalbą ir literatūrą net šeštą metų dešimtis augštesnėse mergaičių mokyklose pačioje Anglijoje.

Savo specialybės, o taip pat ir kitomis — tautinėmis, visuomeninėmis ir dienos — temomis daug yra rašiusi spaudoje. Jos straipsnių užtinkame dar Nepriklausomos Lietuvos periodikoje, kaip "Lietuvos Mokykloje" ir "Naujoje Vaidilutėje". Dar labiau ji išmargino tremties dienų laikraščių skiltis. "Draugas", "Išeivių Draugas", "Britanijos Lietuvis", "Aidai" ir kt. buvo toji spaudos dalis, kuri daugiausia pasinaudojo jos publicistika, kultūriniais bei visuomeniniais straipsniais ir menine kūryba.

St. Prapuolenytė yra giliai įsirikiavusi ir į mūsų poetų eiles. Jos plati erudicija ir jautri siela yra ją gerokai pastūmėjusi į mąstytinės poezijos sritį, kurioje brendo tik nedaugelis mūsų poetų.

Kaip visuomenės darbininkė, ji reiškėsi D. Britanijos Lietuvių sąjungoje, Kanados Lietuvių bendruomenėje, Ateitininkų Sąjungoje ir kt. Šioje veikloje, ji ėjo įvairias pareigas vadovaujamuose organuose, skaitė paskaitas ir t.t.

Pastaruoju metu dirba Kanados R. Kryžiuje, eidama sekretorės pareigas. Iki šiol teberedaguoja "Moters žodžio" skyrių "Tėviškės Žiburiuose" ir, Kanados L. K. Moterų draugijos pavedimu, redaguoja atgaivintąjį "Moters" žurnalą.

St. Prapuolenytė yra "Draugo" romano konkurso jury komisijos narė. Mūsų paprašyta redaktorė malonėjo painformuoti "Mot. Gyven." skaitytojas, atsakydama į šiuos klausimus:

Kaip kilo sumanymas pradėti leisti moterų žurnalą "Moterį"?

— Idėjos gyvena žmonių mintyse tol, kol atsiranda proga joms pavirsti realybe. Moterų žurnalo klausimas iškildavo, prisiminus "Moterį" ar "Naująją Vaidilutę". Dar pereitą rudenį, mes su Jadvyga Damušiene kalbėdamos, priėjome išvados, kad būtų gera ką nors panašaus turėti dabar.

Jam einą davė, kaip žinome, Kanados L. K. Moterų draugijos suvažiavimas Montrealyje, 1955 m. geg. 1, kur moterų žurnalo klausimą iškėlė M. Galdikienė ir sesuo Augusta. Tuomet ir buvo nutarta žurnalą leisti.

— Kaip sekasi verbuoti bendradarbes ir organizuoti žurnalistines pajėgas?

— Kviečiamos bendradarbiauti nė viena neatsisako. Apie du trečdaliai ištesi, ką pažadėjusios. Mažesnės žuvelės, ačiū joms, atsiliepia į laikraštinius kvietimus. Didžiosios — reikia meškerioti kiekvieną atskirai. O čia nežinai, kur kuri gyvena. Laiškai grįžta, adresai pasikeitę... Tačiau pamažu bendradarbių šeima didėja. Toronte pavyko sudaryti redakcinės talkos branduolį. **A. Užupienė** sutiko vesti sveikatos bei medicinos, skyrių, **B. Pabedinskienė** — šeimininkavimo skyrių. Vaiko psichologijos problemas pažadėjo gvildenti **dr. A. Šidlauskaitė,** lietuvių kalbos mokymą šeimoje — **I. Matusevičiūtė.**

Panašų redakcinės talkos branduolį mėginame sudaryti Chicagoje. Esu rašiusi šiuo reikalu **dr. O. Labanauskaitei, A. Rūgytei, St. Semėnienei.** Chicaga yra lyg ir lietuvių sostinė šiame kontinente, todėl reikia, kad moteriškos pajėgos tenais būtų proporcingai reprezentuojamos "Moters" puslapiuose. Laukiame tad konkrečių rezultatų. "Moters" redakcinės talkos būrelius būtų galima suorganizuoti ir kituose miestuose. "Vieno greitai ilst ranka", o "Daug rankų didžią naštą pakelia".

Stasė Prapuolenytė,

redaktorė "Moters", taipgi — Moterų skyriaus "Tėviškės Žiburiuose" ir "Draugo" romano konkurso jury komisijos narė.

— Kokių atsiliepimų gaunate iš skaitytojų ir visuomenės veikėjų?

— Pradedančiam žurnalui svarbu geri atsiliepimai spaudoje, todėl džiugu buvo matyti palankesnes "Moters" 1 nr. recenzijas "Drauge" **(dr. J. Daugailio),** "Tėviškės Žiburiuose" **(P. Alšėno),** kurie nežiūrėjo pirmiausia išvirkščiosios pusės ir įvertino "Moterį" šiltai ir prietelingai. Geros konstruktyvios kritikos sulaukėme iš **S. Narkeliūnaitės** ir **dr. O. Labanauskaitės.**

Skaitytojos sutiko "Moterį" entuziastingai. Nežiūrint augštokos kainos, 1 nr., vietomis, buvo išpirktas per porą savaičių. Sekančio nr. žadame spausdinti daugiau. Kaikurios tiesiog prašo, kad "Moteris" eitų kas mėnesį. Apie tai, kol kas, negalime galvoti. Redagavimas žurnalo per laiškus yra labai komplikuota ir lėta procedūra, nežiūrint jau finansinės dalyko pusės, kuri reikia kaip nors sutvirtinti.

— Kaip gyvena ir veikia lietuvės moterys Kanadoje?

— Aš manau, kad panašiai, kaip ir Amerikoje: ekonominiai reikalai, namai, šeima; dauguma eina į darbus. Būriuojasi į organizacijas: Katalikių Moterų skyriai yra bemaž visuose didesniuose centruose, Toronte gyvą veiklą yra išvysčiusi "Dainos" draugija, kruta Bendruomenės moterys — dirba šalpoje, dalyvauja choruose, dramos grupėse ir kitur. Laikas nuo laiko kultūriniais vakarais pasirodo Pabaltijo Moterų sąjunga.

— Malonioji redaktore, ar galėtumėte mūsų skaitytojas supažindinti su kanadietės visuomenine veikla?

— Klausimas labai platus ir reikėtų analizuoti atskirai. Labai tvirtai stovi Katalikių Moterų lyga, su maždaug 50,000 narių; šiais metais jos sukėlė apie 1 mil. dolerių įvairiems katalikų akcijos reikalams. Kanadietės visuomeninės veiklos dirva labai plati. Jos yra sukūrusios daug įvairių institucijų — labdaros, meno, kultūrinėse srityse. Dažniau sutinkamos organizacijos: Kanadiečių Bičiulystės lyga, Imperijos Dukterys. Yra daug įvairių tikybinių draugijų, pvz. labai aktyviai reiškiasi žydų moterys.

— Gal malonėtumėte pravesti paralelę tarp lietuvės moters ir kanadietės (drabužiai, valgių gaminimas ir pan.)?

— Kanadietės, kaip ir visur pasiturinčios moterys, mėgsta puoštis .Tam skiria daug dėmesio, laiko ir pinigo. Pamažu prie kanadiškų apsirengimo papročių prisitaiko ir mūsų moterys. Tačiau pasekti kanadišką socialinį kodeksą nemėgina. Lietuvės moterys daugiau dėmesio kreipia į šeimininkavimą, negu kanadietės ir daugumoje vadovaujasi iš Lietuvos atvežtais receptais. Kanados vaišių papročiai gana įdomūs, visur kreipiama dėmesio į estetinę pusę, ne tiek į valgių gausumą, kiek į stalo parengimą, svečių nuotaiką. Be abejo kanadietės yra teisingesnės, įsigyvenusios — paralelę čia sunku išvesti.

Rūpestingoji redaktorė net ir šį interview baigusi nepamiršo paminėti, kad medžiaga "Moters" nr. 2 priimama ligi gruodžio 15-tos.

JOS ĮSTEIGĖ GELEŽINĮ SIBIRO FONDĄ

Birutininkių trisdešimties metų kultūros ir šalpos darbų vainikas

Z. JUŠKEVIČIENĖ, Cicero, Ill.

Kung. Birutės Karių Šeimų Moterų draugijai šiemet sukanka trisdešimt metų; ši draugija išsivystė iš Kariams Invalidams Globoti Moterų komiteto, veikusio 1922 m. Kaune.

Kauno Karininkų Ramovės pirmininko generolo med. dr. Vlado Nagevičiaus paskatintas K. I. Šelpti komitetas 1925 m. kovo mėn. persiorganizavo į Moterų Karių Šeimų draugiją.

Draugijos įstatų redaktorė ir pirmoji centro valdybos pirmininkė buvo **med. dr. Agnė Ambraziejūtė-Stepanavičienė.**

Birutininkės steigia vaikų darželius

Karių šeimų moterys, susiorganizavusios į draugiją, vystė šalpos darbą ir gyvenimo iššauktos griebėsi švietimo darbo: skyriuose pradėjo steigti vaikų darželius. Nepr. Lietuvos laikais ši organizacija turėjo 22 gyvai veikiančius skyrius. Tik vienas Kauno Įgulos skyrius apjungė 500 narių! Kiekvienas šių skyrių turėjo vaikų darželį.

Darželiai buvo įrengti ir vedami pagal Montessori ar Frebelio sistemos reikalavimus. Dar želius išlaikydavo patys skyriai savo jėgomis. Lėšoms papildyti ruošdavo kultūrinius pasilinksminimus: koncertus, literatūros vakarus, loterijas ir t.t. Pelno dalį visuomet skirdavo ir šalpos reikalui.

Draugija savo dešimtmečio proga — 1935 m. pasivadino Kunigaikštienės Birutės Karių Šeimų Moterų draugija ir įsigijo patronės vėliavą.

Bolševikų okupacija — 1940 m. birž. mėn. 15 d. užklupo organizaciją gražiai besireiškiančią Lietuvos kultūriniame ir socialiniame gyvenime ir nutraukė jos gyvenimo siūlą nežiūrint į tai, kad organizacija buvo nepolitinė.

Draugija turėjo 12.000 litų banke, iš jų 11,000 litų buvo surinkta aukų Kunigaikštienės Birutės paminklui statyti Palangoje. Okupantai pasigrobė visus šiuos pinigus ir daugybę kito draugijos turto: medicinos medžiagos, lovas, baltinius, antklodes, brangius vaikų darželių įrengimus.

Atsikūrimas Chicagoje

Išeivijoje Kun. Birutės K. Š. M. draugija atsisteigė ir vėl siekia savų tikslų.

Chicagos skyrius, su savo ilgamete pirmininke S. Oželicne priešaky, su dideliu pasišventimu dirba šalpos ir kultūros darbus. Propaguoja tautinį meną — kasmet ruošia tautinių rūbų vakarą ir skiria premijas už gražiausius kostiumus, ruošia koncertus, šelpia į nelaimę patekusias karių šeimas vietoje ir likusias Vokietijoje, ypač lietuvius karius invalidus. Birutininkės daugeliui mūsų tautiečių yra nušluosčiusios nelaimės ašaras, už ką yra susilaukusios daug padėkos laiškų ir šiltų žodžių.

Gražus tarpusavio sugyvenimas

Birutininkės sugeba žengti drauge su gyvenimu, atsižvelgdamos į laiko ir aplinkos reikalavimus, papildė Lietuvoje turėtus įstatus — į savo draugiją atvėrė duris visoms JAV karių moterims: žmonoms, motinoms, seserims, jos visos turi teisę priklausyti šiai gyvai veikiančiai Kung. B. K. Š. Moterų draugijai. Birutininkės šiuo siekia papildyti savo eiles ir užmegzti glaudesnius ryšius su anksčiau atkeliavusiais į šį kraštą lietuviais.

Birutininkės, savo papildytais įstatais, įsipareigojo remti lietuvišką jaunimą ir tuoj pat paskyrė $50 Šešioliktai Vasario gimnazijai Vokietijoje. $25— literatūros premijai geriausiai parašiusiems tema "Kodėl mes privalome išlaikyti tautinę vienybę?" ir antrą $25— už geriausią laimėjimą sporto pasaulyje.

Birutininkės įsipareigojo jungtis į lietuvišką visuomeninę veiklą ir visomis išgalėmis siekti Nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Reikalui iškilus, skubėti į frontą su medicinos pagalba savo tautiečiams.

Chicagos skyriaus narės, giliai atjausdamos į Sibirą ištremtuosius karius ir jų šeimas, įsteigė Geležinį Sibiro fondą: nutarė telkti pinigą ir jieškoti kelių pasiekti Sibire vargstančius ir juos medžiaginiai paremti.

Tenka nuoširdžiai pasidžiaugti birutininkių gražiu tarpusavio sugyvenimu, darniu organizaciniu bendradarbiavimu. Išsirinkusios valdybą, drauge visos patariа, planuoja, talkina, vadovaujančias gabia asmenine pagarba, seseriška meile.

Energingoji pirmininkė ir jos veiklusis štabas

Būtų nusikaltimas nepaminėti ilgametės Chicagos skyriaus pirmininkės ir šios organizacijos kūrimo dalyvės S. Oželienės nuopelnų organizacijai. Ji rodo daug meilės ir pasiaukojimo šios organizacijos veiklai. Su pasišventimu matome bedirbančias organizacinį darbą nares: **dr. Dobienę, Genienę, Musteikienę, Jautokienę, Tumienę, Vygantienę** ir kitas.

Tautinių rūbų demonstravimo vakaras

Chicagos skyriaus birutininkės, 30-ties metų sukakties proga, ruošia itin didelį tautinių rūbų demonstravimo vakarą lapkr. 19 d., naujoje salėje 3504 So. Western Ave.

Birutininkės šiame savo vakare laukia ko daugiausia lietuvių moterų ir mergaičių pasipuošusių tautiniais drabužiais, kurie mums visiems primintų toli paliktą mūsų mielą kaimą ar vienkiemius, paskendusius žaliuojančių ar baltuojančių laukų platumose...; kur motutės rateliu dūzgeno — ploną siūlą verpė; kur sesutės margą drobę audė, šaudyklėlę vikriai vaikė ir mergautinės dūmas dūmojo...; kur kiekvienas praeivis mielas namų svetys buvo...

Už tautinius kostiumus bus duodamos vertingos dovanos.

Jury komisiją sudaro: **dr. St. Biežis, muzikė Alice Stephens, V. Nagevičienė** ir **dail. A. Varnas.**

Indės prieš gimimų kontrolę

Grupė indų moterų veikėjų vadovavo moterims Guntur miestе, Indijoje, griežtai pasisakydamos prieš gimimų kontrolę, kurią siūlo Mrs. Rama Rau, Indijos socialinio gerbūvio ministerijos narė, teigdama, kad gimimų kontrolė yra geriausias vaistas pagydyti Indijos ekonominėms ligoms.

Moterys veikėjos motyvavo, kad svarbiausias pagrindas yra jų religinis įsitikinimas.

BIRUTININKIŲ ŠVENTĖ KAUNE

Kunigaikštienės Birutės Karių Šeimų Moterų draugijos suvažiavimas dešimtmečio proga, Kaune, 1935 m. kovo mėn. 5 d. Matomas Jubilėjaus Rengimo komitetas, skyrių atstovės, Karininkų Ramovės taryba ir svečiai. Pirmoje eilėje viduryje sėdi tuo metu buvusio prezidento žmona Sofija Smetonienė, jos kairėje Lietuvos operos solistė V. Grigaitienė (be nuometo), gen. St. Raštikis ir kariuomenės kapelionas kun. Vl. Mironas; S. Smetonienės dešinėje pusėje sėdi Sofija Oželienė, dabartinė birutininkių pirmininkė, J. Tubelienė ir kitos.

Žavumo darželis

Išryškinti savo natūralų grožį

JUDITA METRIKAITĖ

Sveikinu jus, brangias seses lietuvaites, ir asmeniškai kviečiu jus pasiskaityti ir pasinaudoti patarimais, kuriuos patieksiu jums šioje vietoje kiekvieną šeštadienį.

Pasiruoškite išryškinti savo natūralų moterišką grožį ir spindėti asmenišku patrauklumu, žavumu.

Helene Rubinstein, žymi grožio žinovė ir patarėja, yra pasakiusi ,kad "nėra negražių moterų, bet yra tokių, kurios galėtų išrodyti daug gražesnėmis". Tie žodžiai turėtų būti kiekvienai mūsų paskatinimas daugiau

Judita Metrikaitė

pagalvoti ir rūpintis savo asmeninio žavumo reikalais.

Visų pirmiausia reikia pasvarstyti tuos būdingus kūno bruožus, kurie mus įgalino vadintis "gražioji lytis". Yra tai plaukai, veidas, figūra, akys, nosis, lūpos, odos ir plaukų sudėtis ir spalva. Toliau seka kūno proporcijos ir, žinoma, tie labai svarbūs reikalavimai: kūno laikysena, kosmetikų naudojimas ir tinkama apranga.

Kiekviena moteris turi bent kelius, jei ne visus, patrauklius bruožus, kurie privalo būti tinkamai išryškinti, tuomi pagražindami jų išvaizdą. Dažnai pasitaiko, kad netinkamas kosmetikų naudojimas, neskoningas madų pasirinkimas ir kaikurie prigimties trūkumai padaro iš patrauklios moters, tarsi negražią ir nežavingą lėlę.

Matysime, kaip reikia kaikuriuos bruožus išryškinti, pagražinti, atitaisyti ir, kartais net užmaskuoti.

Rašysiu tik apie bendrus reikalavimus. Bet, daug kas iš jūsų gali turėti vien asmeninius klausimus, kuriais galite su manim asmeniškai pasitarti, kaip daugelis moterų jau yra padarę.

Štai, pavyzdžiui, ištrauka iš laiško, kurį man atsiuntė viena mergaitė iš Ohio valstybės:

"Miela p. Metrikaite,

Esu 25 metų amžiaus... Neseniai patogumo ir mados dėliai trumpai apkirpau plaukus nes mažai teturiu laiko juos sušukuoti ir prižiūrėti. Dabar mano plaukai prarado savo natūralų spindėjimą ir pasidarė lyg pūkuoti. Be to, mano galva ir veidas dėl tos trumpos šukuosenos išrodo didesni. Ką gi turiu daryti?"

Neseniai tą mergaitė padėkojo man už patarimus ir džiaugiasi sulauktais rezultatais.

Todėl kitą savaitę rašysiu apie tinkamą plaukų ir galvos priežiūrą. Vėliau gi rašysiu taip pat ir apie įvairias šukuosenas ir plaukų tvarkymo madas.

Iš moterų veiklos

* **Advokatė Helen B. Jerry,** lietuvaitė, Illinois valstybės gubernatoriaus William Stratton parėdymu šiomis dienomis buvo paskirta į jo Pabėgėlių Šalpos komiteto (Refugee Relief Committee) narių sudėtį. Adv. Jerry jau daugiau, negu 25 metus eina svarbias pareigas Immigrants Protective League.

* **Joana Kairienė** iš Bridgeport, Conn., užsakė 10 egzempliorių J. Daužvardienės lietuviškų valgių receptų knygų. Knygos skiriamos Amerikos moterų organizacijai, dalyvaujančiai lapkričio 18 d. Tarptautinėje parodoje Bridgeporte, Conn. Parodoje dalyvaus ir lietuvaitės.

* **Marija Dikinienė** ir **Ona Galvydienė** prisiuntė Lietuvos konsulo žmonai J. Daužvardienei Švenčionių apskrities Kūčių vakaro papročius.

* **K. Jakubkienė** ir **Emilija Millerienė,** lietuvės šeimininkės, patars, kaip paruošti lietuviškų valgių meniu Lietuvių Dienai, lapkričio 26 d., Mokslo ir Pramonės muzėjuje, Chicagoje. Tą dieną bus penkios lietuviškos programos: 2 val., 3 val. 30 min. ir 5 val. p.p. Išpildys Augšt. Marijos mokyklos mokinės. Vakare: 7 val. ir 8 val. 30 min. išpildys Ateities šokėjai ir Alice Stephens naujai suorganizuotas trio: **Rūta Lukoševičiūtė, Asta Maurukaitė** ir **Aldona Lankutytė.** Įėjimas nemokamas, bet biletus reikia įsigyti iš anksto iš muzėjaus.

* **Akademikės skautės** turės parodėlę Chicagos Mokslo ir Pramonės muzėjuje, pradedant lapkričio 26 d. Jos demonstruos Vilniaus verbų gaminimą ir išstatys lietuvių tautodailės eksponatų. Vilniaus krašte tokias verbas gamindavo vadinamai Kaziuko mūgei, kovo 4 d.

* **A.L.R.K. Moterų Sąjungos** 67 kuopa, kuriai pirmininkauja **Natalija Šatūnienė** ruošia namie keptų gaminių išpardavimą Marquette Parko parapijos salėje lapkričio 20 d. 8 val. ryto.

* **A.L.R.K. Moterų Sąjungos** 46 kuopa ruošiasi savo dviejų metų gyvavimo sukakčiai. Kuopai vadovauja Dalė Vaikutytė-Murray, naujoji "Moterų Dirvos" redaktorė.

* **Antanina Liorantaitė,** buvusi Lietuvos civilinės aviacijos lakūnė, pastoviai apsigyveno Chicagoje ir nebedirba Highland Parke, Ill.

Pakrikštytas penketukas

Bulawayo, Pietų Rodezijoje, Oko Kalno rezervate, Visų Šventųjų misijoje buvo pakrikštytas penketukas, kurį pagimdė Judita Tanzeni, Mashona tautelės narė, paprastoje lūšnelėje krūmuose.

Vienas kūdikių mirė, bet kiti keturi — du sūnūs ir dvi dukros — buvo nuvežti į Harari ligoninę Salisburyje. Daktarai tiki, kad kūdikiai gyvens.

Apie rūbų padorumą

Moterys, lankančios katalikų bažnyčią, jei padorumo atžvilgiu bus netinkamai apsirengusios, nebus įleistos į bažnyčią, — perspėjo Meksikos arkivyskupas Luis Martinez savo ganytojiškame laiške. Šis laiškas, raginąs katalikes moteris rėdytis kukliai, buvo perskaitytas visose Meksikos katalikų bažnyčiose.